

Express

BIZNESU

BIZNES I KULTURA
BLISKO JAK NIGDY
WCZEŚNIEJ

KABARET HRABI
POZYTYWNA ENERGIA

TAKIEJ UKRAINY
JUŻ NIE MA!

ŁUKASZ
ŻELEWSKI

DO RECESJI **JESZCZE NAM BRAKUJE**

PARK DRAGONÓW

#mrdom
grupa
deweloperska

Osiedle domów na skraju lasu

Jeżeli cenisz sobie komfort i wygodę w mieście, osiedle Park Dragonów jest stworzone dla Ciebie!

Gdynia Mały Kack / www.mrdom.pl /

LUXURIA
E S T A T E

Biuro Nieruchomości

Kupno - Sprzedaż - Wynajem
Nieruchomości w Polsce i za granicą

Przed Tobą ważna, życiowa decyzja ?

Dzięki indywidualnemu podejściu do Klienta, doświadczeniu i zdobytej wiedzy pomożemy podjąć Tobie właściwą.

Niezależnie od tego jakie są Twoje aktualne plany, sprawimy, że w sprawach nieruchomości będziesz się czuć bezpiecznie i komfortowo.

Sprawdź, co dokładnie możemy dla Ciebie zrobić i **skontaktuj się z nami.**

j.symeryak@luxuria.com.pl

796 100 155

www.luxuria.com.pl

zaczął się rok 2023. Wiele wskazuje na to, że to będzie trudny czas. Kryzys, który już pod koniec ubiegłego roku zaczął dotykać gospodarki będzie się pogłębiał. Pytanie jak bardzo? Zdaniem Łukasza Żelewskiego, prezesa Agencji Rozwoju Pomorza, w tym roku nie doświadczymy recesji. Aby do niej doszło musi być spełnionych więcej negatywnych czynników, niż obecnie śledzimy. To jednak nie zmienia faktu, że ciężko patrzeć z nadzieją w przyszłość. Doświadczony biznesmen jednak dostrzega pewną szansę na złagodzenie kryzysu. Jaką? Zapraszam do lektury ROZMOWY MIESIĄCA stycznia: "Do recesji jeszcze nam brakuje". O kryzysie pisze także w felietonie Tomasz Limon, prezes Zarządu "Pracodawców Pomorza".

W TEMACIE MIESIĄCA przyglądamy się art brandingowi. To hasło coraz modniejsze na biznesowych salonach. Wiele osób wciąż traktuje to zjawisko jak zwykłe działania

sponsorskie, tymczasem to przenikanie się dwóch światów – sztuki i biznesu – na którym oba wychodzą z korzyściami. Jednym z liderów art branding w Polsce jest sopocka Ergo Hestia. O możliwościach z tym związanych opowiada Maria Rosa, dyrektor Marketingu i PR Ergo Hestii i prezes fundacji Artystyczna Podróż Hestii.

W tym numerze Czytelnicy znajdą także wiele biznesowych informacji z pomorskiego rynku. Sprawdzamy co słychać w Pomorskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej, czy w Regionalnej Izbie Gospodarczej Pomorza. Piszemy także o tym jak Grupa Orlen zainwestuje dwa miliardy złotych w Gdańsku.

Witamy na pokładzie "Express Biznesu" Aldonę Dybuk, m.in. HR Business Partner, coach i psychoterapeutka, która pisze dlaczego przedsiębiorcy powinni zainwestować w miękkie kompetencje pracowników.

Warto także, już po pracy poświęcić chwilę na relaks i przeczytać dwie artystyczne rozmowy. Z Joanną Kołakowską i Dariuszem Kamysem, połową składu Kabaretu Hrabi. Opowiadają m.in. o tym jak to się stało, że zostali jednym z najpopularniejszych kabaretów w Polsce, a bilety na ich koncerty schodzą jak ciepłe bułeczki. Piosenkarka Paulina Czaplą zdradza natomiast dlaczego nie rozmawia o polityce z ojcem, Mirosławem Czaplą, starostą malborskim.

Niestety, ten miesiąc był dla zespołu "Expressu Biznesu" z jednego względu szczególnie bolesny. 14 stycznia 2023 roku pożegnaliśmy naszego kolegę, wieloletniego współpracownika, grafika Łukasza Wicka. Będzie nam go brakowało!

Piotr Ruszewski
Redaktor naczelny

 /ExpressBiznesu

 /Express_Biznesu

POPRIEDZNE WYDANIA:

Autor zdjęcia z okładki
Maja Dybuk

W TYM NUMERZE

DO RECESJI JESZCZE NAM BRAKUJE ROZMOWA MIESIĄCA	9
KRÓTKIE INFO - 11 ARTYKUŁÓW BIZNES	15
BIZNES I KULTURA BLISKO JAK NIGDY WCZEŚNIEJ TEMAT MIESIĄCA	18
BIZNES I SZTUKA TO DWA ŚWIATY? „JEDNO UZUPEŁNIA BRAKI DRUGIEGO” TEMAT MIESIĄCA	20
BASF PROCAM CUP 2023 / SREBRNY AKOMEX EXPRESS SUKCESU	24
PORTA NUMEREM 1 / ENERGA NA POKŁADZIE ARKI EXPRESS SUKCESU	25
TOMASZ LIMON „KRACH INWESTYCYJNY” FELIETON	28
LEGENDA USTKI W OBlicZU ZAGROŻENIA BIZNES	30
GOSPODARKA ZWOLNIŁA, A PSSE NIE BIZNES	34
RYSZARD STOPA - WIELKIE ZMIANY W PRAWIE PRACY FELIETON	36
DWA MILIARDY ORLEN ZAINWESTUJE W GDAŃSKU BIZNES	39
ZA NAMI PRACOWITY ROK, PRZED NAMI JESZCZE TRUDNIEJSZY BIZNES	40
ALDONA DYBUK - ZAINWESTUJ W MIĘKKE KOMPETENCJE PRACOWNIKÓW FELIETON	42
A MOŻE DOM W HISZPANII? BIZNES	43
CELE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU PO PRZEJŚCIACH BIZNES	44
UROCZYSTE SPOTKANIE BIZNES	46

PARTNERZY EXPRESSU BIZNESU:

NASZ MAGAZYN MONITOROWANY
JEST PRZEZ INSTYTUT MONITOROWANIA MEDIÓW:

54

56

66

77

- 47 TRASA KASZUBSKA, A CO DALEJ?**
MOTORYZACJA
- 50 OCZEKIWANY ID.BUZZ W TRÓJMIEJSKICH SALONACH**
MOTORYZACJA
- 51 BERLINETTA POŻĄDANA**
MOTORYZACJA
- 52 4 CIEKAWOSTKI Z REGIONU - MIN. KORONA MADONNY POWSTAŁA W SOPOCIE**
LIFESTYLE
- 54 MISTRZOSTWA ŚWIATA W GDAŃSKU**
FOTOREPORTAŻ
- 56 KABARET HRABI NAKRĘCA POZYTYWNA ENERGIA WIDOWNI**
ROZMOWA
- 61 DLACZEGO WARTO MIESZKAĆ NAD MORZEM**
LIFESTYLE
- 63 ZANURZ SIĘ W ŚWIECIE VAN GOGHA**
LIFESTYLE
- 67 ODNALAZŁAM ODWAGĘ ABY ZROBIĆ KOLEJNY KROK**
ROZMOWA
- 70 TAKIEJ UKRAINY JUŻ NIE MA!**
PODRÓŻE
- 73 GDYNIA WINTER SWIMMING CUP. ONI ZIMNEJ WODY SIĘ NIE BOJĄ**
SPORT
- 77 NOWOROCZNA LAMPKA SZAMPANA POWRÓCIŁA**
SAMORZĄD
- 80 X ROCZNICA OBCHODÓW MARSZU ŚMIERCI W GMINIE CEDRY WIELKIE**
SAMORZĄD
- 81 POWIAT CHOJNICKI Z REKORDOWYM BUDŻETEM NA 2023 ROK**
SAMORZĄD
- 82 SZPITAL W SZTUMIE BĘDZIE DZIAŁAŁ!**
SAMORZĄD
- 84 EUROPA LEKCEWAŻY PROBLEM**
SAMORZĄD

REDAKCJA

WYDAWCA:
PR MEDIA GROUP Sp. z o.o.,
Aleja Zwycięstwa 24,
80-219 Gdańsk,
tel. 58 736 16 92
redakcja@expressy.pl,
www.expressbiznesu.pl
ISSN 2080-5179

REDAKTOR NACZELNY
Piotr Ruszewski

SEKRETARZ
DS. ADMINISTRACYJNYCH:
Magdalena Chmielewska
tel. 796 600 155
m.chmielewska@expressy.pl

DZIENNIKARZE
Witt Miller
w.miller@expressy.pl

Dawid Majakowski

Krzysztof Witecki

Przemek Schenk

Piotr Wiśniewski

Aldona Dybuk

SKŁAD I ŁAMANIE
Łukasz Wick
Ryszard Fedorowicz
Michał Szymerowski

MARKETING/REKLAMA/PR:
Rafał Laskowski
(dyrektor handlowy),
r.laskowski@expressy.pl
tel. 791 980 155

Joanna Symeryak
(dyrektor ds. marketingu i reklamy)
j.symeryak@expressy.pl
tel. 796 100 155

Danuta Bieszke
(doradca ds. reklamy)
d.bieszke@expressy.pl
tel. 660 731 138

DO RECESJI JESZCZE NAM BRAKUJE

Z Łukaszem Żelewskim, prezesem Agencji Rozwoju Pomorza rozmawiamy o tym jaki dla jego instytucji i przedsiębiorców był ubiegły rok. Pytamy o sukcesy i porażki, a także o to jaki będzie 2023. Prezes dzieli się z “Expressem Biznesu” nadziejami i obawami, a także stawia diagnozę dlaczego przedsiębiorcy boją się inwestować.

Kiedy Pan myśli o roku 2022, co pierwsze przychodzi Panu do głowy?

Olbrzymi wysiłek Agencji Rozwoju Pomorza w definiowaniu budżetu, a w zasadzie miejsca ARP w nowym okresie budżetowania Unii Europejskiej. Jesteśmy związani z cyklicznością, 75 a może i więcej procent naszej działalności jest zależna od tych pieniędzy. Raz na siedem lat definiowany jest budżet. I nie chodzi tylko o pieniądze, ale także dokładne opisanie tego jak i na co będą one wydawane. Oprócz pracy bieżącej, przygotowanie się do tego było dla nas kluczowe. Błędy popełnione mogą skutkować w przyszłości. Udało nam się przygotować dobry program i jesteśmy w stanie w najbliższych latach kontynuować to, w czym jesteśmy dobrzy.

Oczywiście nigdy nie jest tak, i nie opadamy w euforię, że czegoś nie można zrobić lepiej, ale generalnie jesteśmy zadowoleni z pracy, którą wykonaliśmy. Pamiętać także trzeba, że przy takim zadaniu ważny jest także kompromis pomiędzy chęciami, a możliwościami, chociażby z tego powodu, że worek z pieniędzmi z UE nie jest bez dna.

Po deklaracji, że jesteście dobrzy nie może zabraknąć pytania, w czym konkretnie?

Zacznę od końca i powiem dlaczego śmiem uważać, że jesteśmy dobrzy. W pewnych zakresach działań, jak na przykład w obsłudze inwestorów, działalności proekspertowej,

szkoleniowej, informacyjnej w stosunku do przedsiębiorców. Jesteśmy firmą referencyjną, do podobnych firm w Polsce. To miłe, kiedy przyjeżdżają do nas ludzie z Polski i pytają jak Wy to zrobiliście. Niestety, często wyjeżdżają zasmuceni, bo liczyli, że otrzymają wytrych, cudowną receptę, którą wystarczy zastosować, odczekać miesiąc i zaczną działać także u nich. A to tak nie działa...

A jak?

To jest ciężka, długa, systematyczna i mozolna praca. I jeśli my dzisiaj możemy powiedzieć, że nam coś się udaje, to jest to efekt, tego co zaczęliśmy dziesięć lat temu, a nawet jeszcze wcześniej. To także kwestia zbudowania sprawnego zespołu, który potrafi ze sobą współpracować. Warto także podkreślić, że ARP ma od lat stabilnego właściciela i może tego podobnym do naszych firm

w Polsce brakuje. Dodatkowo w samorządzie pomorskim od kilkunastu lat jest stabilność procesów. Wymieniają się niektóre osoby, które zarządzają, ale fundamentalna myśl się nie zmienia. Cykl wyborczy, co cztery lata, nie przewraca tego do góry nogami.

NAJWIĘKSZY SUKCES ROKU 2022

Już trochę powiedzieliśmy o tym co działo się w ubiegłym roku, ale gdyby miał Pan wskazać największy sukces 2022, to co, to by było?

Tylko jeden? (śmiech)

Może być więcej...

Rok 2022 dla gospodarki w Polsce był złym czasem. Z dwóch oczywistych powodów. Wojna w Ukrainie oraz zła i destrukcyjna polityka wobec gospodarki władz centralnych. W takich warunkach udało nam się utrzymać dynamikę zainteresowania regionem przez inwestorów. To jest olbrzymi sukces, szczególnie jeśli popatrzymy na wskaźniki ubiegłego roku jakie mieliśmy w Polsce. Gospodarka odnotowała katastrofę w inwestycjach. Mateusz Morawiecki, kiedy dochodził do władzy ogłaszał, że w strukturze PKB 18

**„PONAD 2,4 MLD
ZŁOTYCH -
KWOTA
PRZEKAZANYCH
ŚRODKÓW NA
ROZWÓJ
LOKALNEJ
PRZEDSIĘBIOR-
CZOŚCI.”**

procent inwestycji, to jest niezadawalający wskaźnik. Premier zapowiadał dojście do 20-25 procent, a dzisiaj jest poniżej 16 procent. Obecnie jesteśmy świadkami większej amortyzacji niż inwestycji, a to oznacza, że gospodarka się nie odtwarza. Inwestycje prywatne praktycznie stanęły. I jeśli w tej sytuacji w wojewódz-

twie pomorski pojawiają się inwestorzy i mówią, że chcą rozwijać tutaj biznes, bo otrzymali pomoc, zaopiekowano się nimi, to jest powód do dumy. I to nie są odczucia przedsiębiorców, tylko liczby, które to potwierdzają. Mamy określoną liczbę odwiedzin, inwestycji, miejsc pracy i zainvestowanego kapitału. To w regionie w 2022 roku nie spadło, dlatego mówię o sukcesie.

Rok 2023 ma szansę być podobny?

Patrząc w najbliższą przyszłość jesteśmy pełni niepokoju. Podam prosty przykład: prawo podatkowe w Polsce. To co zrobiono w 2022 roku, to nic innego jak chory sen szaleńca. Kiedy przyjeżdża biznesmen, z chciatoby się powiedzieć, cywilizowanego świata, ale powiem z kraju, gdzie system podatkowy jest stabilny i dowiaduje się jak działa u nas, to powinien uciekać, powiedzieć, że wróci jak uporządkujemy bałagan, który rząd nam zafundował.

INWESTORZY SIĘ WYCOFALI

A czy były w ubiegłym roku firmy, które z tego właśnie powodu zrezygnowały z inwestycji na pomorzu?

Tak i to nie jedna. Z czego jedną firmą był duży amerykański koncern. Nie chciałbym operować nazwami, ale ustyszeliśmy, że widzi nasze starania, jednak wróci do rozmów, kiedy zostanie uporządkowany system podatkowy w Polsce.

***Co w takim razie oprócz troski, którą ota-
czacie przedsiębiorców, jeszcze decyduje,
że firmy do tej pory chciały otwierać biz-
nesy w regionie?***

Można wymienić kilka elementów. Położenie województwa pomorskiego, logistyka, jakoś życia i nie dotyczy to tylko Trójmiasta, ale także np. Kaszub, które mają fajne tereny do uprawiania aktywności, które są cenione przez menedżerów. Ale jeśli znowu chcielibyśmy wskazać jeden ważny element, który decyduje o wyborze, to ważną rolę ogrywają opinie innych, na przykład kolegów z konkurencji, którzy już tutaj prowadzą działalność i mogą potwierdzić, że to co my obiecujemy, pokrywa się z rzeczywistością.

Czyli marketing szeptany?

Tak. Ale warto także pamiętać, że wiele inwestycji w regionie, to także reinwestycje. Firma kilka lat temu zatrudniała w biurze 100, a teraz jest to już 300, a może nawet więcej osób.

Co jeszcze może przynieść nam rok 2023?

Jedną rzeczą jest przygotowanie budżetowania, o którym mówiłem, a drugą czy środki w ogóle zostaną uruchomione. Patrząc na chocholi taniec wokół KPO, niekoniecznie można być optymistą. Nie wiem do jakiego momentu my ten absurd przesuniemy. To jest duże zagrożenie dla przedsiębiorców, którzy liczą na wsparcie, ale także dla Agencji Rozwoju Pomorza. Jak nie będzie środków, to ta firma się skurczy. Obecnie pracuje tutaj 140 osób. Bez pieniędzy z UE będą niezbędne zwolnienia. Może zostanie tylko kilka osób, które zgaszą światło na statku. Wiem, że snują absurdalne wizje, ale...

...ale żyjemy w kraju, w którym jesteśmy świadkami decyzji, które jeszcze jakiś czas temu wydawały nam się niemożliwe do podjęcia.

Dokładnie. Byłem przekonany, że po agresji Rosji na Ukrainę nie dojdzie do transakcji na Lotosie. Wydało mi się niemożliwe, aby w czasie wojny sprzedać Rosjanom część firmy z sektora bezpieczeństwa energetycznego. A jednak tak się stało.

Jeśli z jakichś powodów politycznych nie dojdzie do podpisania KPO czy uruchomienia programu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA POMORZA 2021 - 2027, to dla ARP i firm podobnych w Polsce to będzie katastrofa. Mam jednak nadzieję, że tak nie będzie.

Przyjmując scenariusz optymistyczny, a co za tym idzie podpisanie KPO i uruchomienia programu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA POMORZA 2021-2027, to środki z Unii dotrą do nas najwcześniej jesienią tego roku. Czy jest szansa, że zdążymy je uruchomić i wykorzystać?

Jeśli chodzi o same KPO, to mam poważne wątpliwości! Po cichu liczę, zapewne nie tylko ja, że nastąpi ustępstwo przy rozliczeniu tych środków o jakieś dwa lata, co wcześniej już się zdarzało w normalnych

okresach. U nas takim przykładem jest hala widowiskowo-sportowa na granicy Gdańska i Sopotu. Spóźniono się z rozliczeniem i zrobiono wyjątek dla tej, ale także dla innych inwestycji. Jeśli chodzi o program FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA POMORZA 2021-2027 jeszcze z czasem nie jest tak dramatycznie. Chociaż jak widać w nazwie tego programu widnieje rok 2027.

SUKCES, ALE DO FAJERWERKÓW BRAKUJE

Dzięki Funduszowi Kapitałowemu od roku 2009 powstało 38 spółek. Pana zdaniem to dużo czy mało?

Poruszył Pan ciekawe zagadnienie. Powstało tyle spółek, na ile było kapitału z Unii. Mamy rok 2023 i pytanie jest ile z tych spółek przetrwało. Założenia były takie, że wchodzimy z kapitałem w przedsięwzięcia, w rynek, w którym inwestorzy prywatni z powodu ryzyka nie

chcą wchodzić. Jeśli popatrzymy na gigantów światowych, którzy są na rynku: Apple, Microsoft czy Google, to to, są firmy, które powstały z grantów publicznych. Dzisiaj z tych 38 spółek nadal na rynku funkcjonuje dziesięć, a zakładaliśmy, że przetrwa dziesięć procent, czyli cztery.

To mamy ponad 200 procent sukcesu?

Nie jest tak kolorowo. To nie jest wielki sukces, raczej średni. W tych czterech firmach, które miały przetrwać liczyliśmy na jedną, taką która odniesie sukces globalny. Tak się nie stało. W prawdzie mamy dziesięć spółek, ale one ciągle są głęboko lokalne. Tylko jedną udało się wprowadzić na giełdę.

Jaka to firma?

Mode360, która produkuje wyrefinowane urządzenia fotograficzne. W warunkach domowych pozwalające zrobić zdjęcie 360 stopni. Drugą firmą, która zostawia

po sobie ślad jest PAWS Sp. z o.o., która współtworzyła film „Twój Vincent”. Mimo niewątpliwych sukcesów, to nie są jednak wielkie fajerwerki.

A jak ARP wygląda na tle innych województw? Czy gdzieś się udało stworzyć firmę, która zaistniała na rynku światowym?

Wśród województw, które podejmowały takie wyzwania jak my, i które mogą mówić o jakimś sukcesie jest agencja małopolska. W Krakowie mogą pochwalić się porównywalną liczbą spółek, które powstały, a jedna z nich odniosła wyraźny sukces w Polsce.

BANKRUT TO OSZUST

Czy jest Pan w stanie zdiagnozować przyczynę braku sukcesu na skalę światową lub choćby europejską naszych firm?

Żyjemy w kraju, w którym przed Urzę-

dem Skarbowym trzeba udowodnić niewinność. Niejasność prawa generuje sytuację, w której imperatyw urzędniczy każe dbać im o własne bezpieczeństwo. Jest myślenie, że jeśli nie wiem co robić, to zrobię tak, aby nie zaszkodzić przede wszystkim sobie. To prowadzi do opresji. Mówię o tym, bo na końcu tej mentalności jest stygmatyzacja bankructwa, które przy inwestycjach dużego ryzyka, występują częściej, niż przy innych firmach. W Polsce jeśli ktoś zbankrutuje jest oszustem.

Odwrotnie niż w Stanach Zjednoczonych...

Tam przedsiębiorca upada dwa razy, wyciąga wnioski, dźwiga się i za trzecim razem odnosi sukces. A w Polsce wjazd na majątek, procesy sądowe, skarbówka, ZUS i jeszcze kilka innych rzeczy, bo zbankrutowałeś...

...a do tego na końcu wrak człowieka...

...dokładnie. Do tego procesy, które trwają po 15 lat i nawet jeśli ktoś się zawnieźmie i udowodni niewinność, to już nigdy nie zdecyduje się na inwestycje z dużym ryzykiem. Oczywiście generalizuję, bo są przykłady ludzi, którym się udało i odnoszą sukcesy nawet na rynku globalnym, ale tego w rzeczywistości jest mało.

Jeżeli mamy prywatnego inwestora, który chce włożyć pieniądze w ryzykowny startup, to pierwszą podstawową rzeczą, którą mu się wytknie będzie, to że on generuje dla swojej firmy koszty. Sprawdza się czy przypadkiem nie optymalizuje podatkowo firmy matki. Jak już uda się tę przeszkodę pokonać, to badane są przepływy między tymi firmami, czy przypadkiem nie kombinował. Urzędnicy skarbowi nie robią tego dlatego, że są źli, oni to robią dla własnego bezpieczeństwa. Dopóki takiego myślenia nie przełamamy, to nic w tej materii się nie zmieni. Przedsiębiorcy nie mogą się bać, że zostaną wdeptani w ziemię tylko dlatego, że przegrali, że ich biznes nie powiódł się.

ZADŁUŻENIE 10-KROTNIE WIĘKSZE

Na koniec naszej rozmowy chciałbym zapytać o kryzys ekonomiczny. Nikt nie wie jak będzie głęboki, czy dojdzie do recesji. Jakie jest Pana zdanie na ten temat?

**22 572 - TO
LICZBA MIEJSC
PRACY, KTÓ-
RE POWSTAŁY
DZIĘKI WSPAR-
CIU ARP**

JFundamentalne wskaźniki gospodarcze w Polsce będą coraz gorsze. Nie widzę żadnych przesłanek, aby powiedzieć, że w tym roku odbudujemy dynamikę inwestycji. Jednak jeśli firmy zjadają majątek, nie odtwarzają parku maszyn, to nie oznacza jeszcze katastrofy. Potrzeba kilku lat. Nie wiem czy brak inwestycji w 2023 roku doprowadzi do zmniejszenia PKB tak, że będziemy mogli mówić o recesji.

Druga rzecz to koszt długu publicznego. Nie wiemy jaki naprawdę jest stan finansów publicznych. Ustawa budżetowa stała się atrapą, z której nic nie da się wyczytać. Domniemuje się, na podstawie różnych, rozproszonych danych, że zadłużenie publiczne jest dziesięciokrotnie większe niż próbuje się je opisać w budżecie państwa. Jeśli stan finansów jest taki, jeśli deficyt jest taki, to będzie trzeba go jakoś sfinansować. Są na to dwa sposoby. Można dalej produkować puste pieniądze, ale już towarzysz Edward Gierek i Woj-

ciech Jaruzelski przekonali się czym się to kończy na dłuższą metę. Można także racjonalnie postąpić i ten dług finansować obligacjami.

Ale nie ma nic za darmo. Koszt obsługi obligacji już w zeszłym roku w Polsce gwałtownie wzrastał. To jednak nie są procesy, które rozłożą gospodarkę w ciągu 12 miesięcy. To musi trwać dłużej, nawet dziesięć lat. Przykładem jest Grecja, która przez jakiś czas tak funkcjonowała, aż w końcu powiedziano sprawdzam i musiała zapłacić.

Druk pieniędzy generuje inflację, a to powoduje, że koszt kredytu zaciągniętego także wzrasta. Dzisiaj widzimy, co się dzieje w budownictwie. Jeśli kredytowanie w ostatnim półroczu spadło o 70 procent, a liczba pozwoleń na budowę o 40 procent, to widzimy, że kolejne elementy, które mają wpływ na naszą gospodarkę spadają. Jeżeli inflacja nie byłaby istotnym problemem codzienności gospodarczej, to można zapytać po co Leszek Balcerowicz zafundował nam tak morderczy proces naprawy? Bo był ignorantem? Nie. Efekt tej naprawy odczuliśmy na przełomie wieków, a cudownie zaczęło się dziać jak wstąpiliśmy do Unii Europejskiej. Mówię o tym, aby pokazać w jakiej perspektywie czasowej to wszystko, zarówno dobre i złe, się dzieje.

Niestety, muszę przyznać, że jestem pesymistą i uważam, że ciężko będzie odwrócić złe tendencje makroekonomiczne w 2023 roku. Nie widzę czynnika, który mógłby to przełamać. Spadek dynamiki inflacji do 12 procent nie pobudzi inwestycji.

Nie brzmi to wszystko zbyt dobrze...

Jest pewna szansa na złagodzenie. Jeżeli polska polityka poradzi sobie z takimi szkodnikami jak w Solidarnej Polsce i ruszą inwestycje np. infrastrukturalne finansowane przez fundusze unijne m.in. z KPO.

www.honest.com.pl

HONEST

WYNAJEM KONTENERÓW - WYWÓZ ODPADÓW

ROZBIÓRKI I WYBURZENIA

ul. Wschodnia 29
80-066 Gdańsk

tel. 515 192 851
tel. 58 305 88 44

biuro@honest.com.pl

Gdańsk jeszcze starszy

Drewniane konstrukcje obronne datowane na lata 30 X wieku odkryto w piwnicach Ratusza Głównego Miasta w Gdańsku. A to zmienia dotychczasowe wyobrażenie o początkach miasta.

Na znalezisko natrafiono w trakcie prac w pomieszczeniach piwnicznych ratusza, które zostaną przerobione na magazyny. Artefakty poszukiwacze odkryli ponad pół metra pod piwniczną posadzką. Oprócz drewnianej konstrukcji znaleziono szczątki glinianych naczyń.

Ostatecznie stwierdzono, że odkryta konstrukcja jest datowana na lata 30 X wieku. To oznacza, że początki Gdańska są starsze o przynajmniej 60 lat, od przybycia do niego św. Wojciecha w 997 roku. Datowanie radiowęglowe wykazało lata 911 a 951, zaś dendrochronologiczne wskazało na 930 rok. W tamtych czasach istniała osada, najprawdopodobniej obronna, w miejscu, gdzie obecnie stoi ratusz.

London Stock Exchange w Gdyni

3T Office Park przy ul. Kazimierza Górskiego w Gdyni nową lokalizacją największego oddziału London Stock Exchange Group w Polsce.

Zawarta umowa obejmuje najem ośmiu kondygnacji obiektu, czyli prawie 8,4 tys. m kw. Nowe biuro będzie gotowe na przywitanie pracowników w 2023 roku (pracuje tam ponad 1 tys. osób).

London Stock Exchange Group działa w obszarze danych rynkowych już od ponad 300 lat, a główna siedziba firmy znajduje się w Wielkiej Brytanii. Jest m.in.: głównym operatorem giełd finansowych, w tym Giełdy Papierów Wartościowych w Londynie.

Grupa LSE obsługuje wiele różnych rynków akcji, obligacji i innych zbywalnych aktywów, w tym funduszy i instrumentów pochodnych.

Forum Gdańsk sprzedane za miliard

Firma NEPI Rockcastle kupując Forum Gdańsk za ponad miliard złotych, stała się autorem jednej z największych transakcji zakupu centrum handlowego w Europie, w 2022 roku.

Forum Gdańsk zostało otwarte w maju 2018 roku. Budowa tego okazałego centrum handlowego kosztowała ok. 900 mln. zł. Cały obiekt ma 62 tys. m kw. i 220 najemców. To sprawia, że Forum Gdańsk jest atrakcyjne dla przedsiębiorców, a co za tym idzie doszło do zmiany właściciela, którym stała się firma NEPI Rockcastle.

Firma, która jest obecna w dziewięciu krajach i jest właścicielem oraz operatorem centrów handlowych w tej części Europy, w listopadzie zakupiła Centrum Handlowego Copernicus w Toruniu za 127 milionów euro. Całość została sfinalizowana 19 grudnia 2022 roku.

NEPI Rockcastle oprócz wspomnianych obiektów jest też właścicielem m.in.: Galerii Warmińskiej w Olsztynie, czy Galerii Wołomin.

Straty będą naprawdę duże

Gdańska spółka oszacowała, ile może stracić z tytułu realizacji w 2023 roku umów w związku z zapisami tzw. ustawy o cenach maksymalnych.

Ustawa o cenach maksymalnych z 27 października 2022 roku, w założeniu ma ograniczyć wysokości cen energii elektrycznej i wsparcie niektórych odbiorców w 2023 roku.

Gdańska spółka podaje, że w wyniku realizacji umów z odbiorcami z grup taryfowych G w 2023 roku potencjalna strata może oscylować w granicach około 930 milionów złotych.

-Przełożyłoby się to bezpośrednio na obniżenie o tę kwotę skonsolidowanego wyniku EBITDA (zysk operacyjny powiększony o amortyzację oraz odpisy aktualizujące wartość niefinansowych aktywów trwałych). Z perspektywy 2022 roku powyższe zdarzenie ma charakter niegotówkowy - podała spółka w komunikacie prasowym.

Saudyjczycy w zarządzie Rafinerii Gdańskiej

Mohammed AlHindas został wiceprezesem zarządu ds. finansowych w Rafinerii Gdańskiej. To efekt przejęcia udziałów w gdańskiej firmie przez Saudi Aramco.

Mohammed AlHindas od dziesięciu lat pracuje w Saudi Aramco. Wcześniej był założycielem Backyard Company, który jest wiodącym sklepem na Bliskim Wschodzie, gdzie znajdziemy specjalistyczne artykuły do grillowania i wykwintną żywność. W samym Saudi Aramco pełnił kluczowe role w wielu ważnych projektach. Był odpowie-

dzialny między innymi za przejęcie przez Saudi Aramco firmy SABIC.

To nie jedyne zmiany w Rafinerii Gdańskiej. Hamad Aldaghreer i Samer Al Hokail zasilili radę nadzorczą. Obaj są związani od wielu lat z koncernem Aramco. Warto przypomnieć, że RG to jeden z najnowocześniejszych zakładów produkcyjnych w Europie. Spółka zatrudniająca ponad tysiąc pracowników może pochwalić się mocami przerobowymi rzędu ponad 10 milionów ton ropy rocznie.

Zmiany w Jaguarze i Land Roverze

Z początkiem 2023 roku salon sprzedaży British Automotive Gdańsk uległ przeobrażeniu w autoryzowany serwis marek Jaguar i Land Rover.

Takie rozszady są pokłosiem porozumienia, w wyniku którego British Automotive Gdańsk, British Automotive Silesia i British Automotive Łódź zaprzestają działalności dealerskiej od 1 stycznia 2023 r. i przekształcą się w Autoryzowane Serwisy JLR.

Jak czytamy w oficjalnym komunikacie, tym samym niezrealizowane zamówienia klientów BAG, BAS i BAŁ zostaną przejęte i zrealizowane przez BAC na dotychczasowych warunkach.

Po nowym roku British Auto Zdunek pozostanie jedynym autoryzowanym dealerem Jaguar Land Rover w Trójmieście.

Wyższa średnia płaca

Mohammed AlHindas został wiceprezesem zarządu ds. finansowych w Rafinerii Gdańskiej. To efekt przejęcia udziałów w gdańskiej firmie przez Saudi Aramco.

Mohammed AlHindas od dziesięciu lat pracuje w Saudi Aramco. Wcześniej był założycielem Backyard Company, który jest

wiodącym sklepem na Bliskim Wschodzie, gdzie znajdziemy specjalistyczne artykuły do grillowania i wykwintną żywność. W samym Saudi Aramco pełnił kluczowe role w wielu ważnych projektach. Był odpowiedzialny między innymi za przejęcie przez Saudi Aramco firmy SABIC.

To nie jedyne zmiany w Rafinerii Gdań-

skiej. Hamad Aldaghreer i Samer Al Hokail zasilili radę nadzorczą. Obaj są związani od wielu lat z koncernem Aramco. Warto przypomnieć, że RG to jeden z najnowocześniejszych zakładów produkcyjnych w Europie. Spółka zatrudniająca ponad tysiąc pracowników może pochwalić się mocami przerobowymi rzędu ponad 10 milionów ton ropy rocznie.

Gdańska firma pomocna

Rohling Suss Logistics nabył 100 procent udziałów w firmie Expert. To posunięcie pozwoli uatrakcyjnić dotychczasową ofertę o wysokiej profesjonalizacji usługi dostaw produktów AGD, RTV oraz mebli.

Gdańska firma Expert jest obecna na rynku od 2010 roku. Posiada łącznie 20 oddziałów w całym kraju. Działania polegają nie tylko na dostarczaniu towarów ze sklepów stacjonarnych i internetowych do odbiorców końcowych, ale też świadczeniu kompleksowych usług instalacyjnych – od montażu mebli po instalacje gazowo-elektryczne czy montaż sprzętu RTV i AGD zgodnie z wytycznymi klientów.

Oba podmioty liczą na pozytywne efekty synergii. Specjalistyczne kompetencje firmy Expert mają być pomocne w umocnieniu wiodącej pozycji firmy w obszarze e-commerce.

Kolejna znana marka w Trójmieście

Firma Accenture zdecydowała się na otwarcie nowego biura. Wybór padł na Gdańsk.

Lider usług doradczych dla międzynarodowych firm, a także organizacji rządowych i pozarządowych wspiera ich

w zakresie cyfryzacji, optymalizacji operacji, zwiększania rentowności, a także działań o charakterze prospołecznym.

100 nowych miejsc pracy

Firma zatrudniająca na całym świecie prawie 740 tys. pracowników obsługujących klientów w ponad 120 państwach. Biuro w Gdańsku będzie znajdować się na ósmym piętrze biurowca Wave, z którego będzie korzystać około 100 osób.

Naprawa ORP Kormoran za 136 mln

Komenda Portu Wojennego Gdynia podała informację, który podmiot wygrał postępowanie przetargowe na realizację naprawy niszczyciela min ORP Kormoran.

Wybór padł na Gdańską Stocznnię Remontową. I choć okręt nie jest uszkodzony, to po upływie okresu eksploatacji jednostka musi być wydokowana w celu określenia stanu technicznego części podwodnej kadłuba i urządzeń.

Najlepsza z trzech ofert

Nie podano szczegółów prac, ale całkowita wartość zwycięskiej oferty złożonej przez Gdańską Stocznnię Remontową wyniosła 136,7 mln. zł brutto.

Warto przypomnieć, że ORP Kormoran wszedł do służby w listopadzie 2017 roku i został zbudowany przez Remontową Shipbuilding. Jednostka służy w 13. Dywizjonie Trałowców. Nie wiadomo, kiedy okręt trafi do stoczni.

Iglotex z nagrodą

Na noworocznym spotkaniu przedsiębiorców zarząd Starogardzkiego Klubu Biznesu Związku Pracodawców przekazał Przewodniczącemu Rady Nadzorczej firmy IGLOTEX Tadeuszowi Włodarczykowi, w imieniu marszałka województwa pomorskiego Mieczysława Struka statuetkę Gryfa Gospodarczego. Na zdjęciu Mariusz Szwarz, członek zarządu SKB, Tadeusz Włodarczyk - IGLOTEX i Barbara Stanuch prezes SKB.

BIZNES I KULTURA BLISKO JAK NIGDY WCZEŚNIEJ

Biznes i kultura. Branże, które tylko pozornie znajdują się na dwóch biegunach. W rzeczywistości są od siebie zależne. Wbrew pozorom jedno i drugie na siebie oddziałuje, dzięki czemu każda ze stron może ze współpracy czerpać wymierne korzyści.

Szczęśliwie czasy się zmieniają, a wraz z nimi podejście do wielu tematów. Ludzie stają się bardziej otwarci, szukają nieoczywistych rozwiązań i dostrzegają możliwości w niestandardowych miejscach. To dotyczy także branży tak kultury, jak i biznesu. A jeszcze nie tak dawno były to dwie hermetyczne bańki, które patrzyły na siebie wilkiem. Kapitałści kontra wolne ptaki. Dziś nierzadko idą ramię w ramię. I bardzo dobrze.

Niegdyś było tak, że ludzie biznesu wspieranie kultury stawiali niemal na równi z jakmużną czy też wspieraniem projektów, których nikt nie rozumie; natomiast kultura postrzegała biznes przez pryzmat próby ograniczenia wolności i chęć wykorzystania sztuki jako narzędzia marketingowego. Dziś obie strony doskonale zdają sobie sprawę z tego, że mogą być dla siebie dużym wsparciem.

ŁATWIEJ BUDOWAĆ MOSTY

Dziś w każdej branży potrzebny jest know-how. Dotyczy to tym samym także kultury, jak i biznesu. Tyle, że im bardziej jest on wszechstronny, tym lepiej. Dzięki takiej wiedzy i umiejętnościom łatwiej jest budować mosty i wzajemnie czerpać korzyści. Ostatnie lata dobitnie pokazują, że dobre partnerskie relacje na linii biznes-kultura są możliwe. Mało tego - często są one wręcz wzorowe. Biznes dojrzał do tego, aby stwierdzić, że szeroko pojęta

kultura może być kapitałem, a kultura zrozumiała, że pecunia non olet i dzięki temu może rozwijać się szybciej, nie tracąc jednocześnie niezależności.

Te sektory dziś chętnie korzystają ze wzajemnych doświadczeń, co pokazuje poprzez swoją działalność chociażby Narodowe Centrum Kultury, które w ramach klubu Kultura-Biznes-Media organizuje kursy czy szkolenia dla świata sztuki. Biznes natomiast może skorzystać na tym, jak aktywizować kreatywność pracowników czy ocieplić wizerunek firm lub marek poprzez nieoczywiste rozwiązania.

STOSUNKI POMIĘDZY KULTURĄ I BIZNESEM

Jeszcze po transformacji ustrojowej po obu stronach było sporo wzajemnego niezrozumienia, jednak XXI wiek przyniósł ogromną poprawę stosunków pomiędzy kulturą i biznesem. Druga dekada nowego milenium dobitnie to pokazuje. Największe marki z chęcią wspierają różnego rodzaju przedsięwzięcia - zarówno te masowe, jak i skierowane do wąskiego grona odbiorców.

Mogliśmy to obserwować również u nas. Jako mecenas prym wiedli niegdyś Grupa Lotos czy Ziaja, teraz tę pałeczkę przejmują Ergo Hestia czy Hossa. Dziś coraz więcej firm zaczyna wchodzić we współpracę z najróżniejszymi podmiotami kulturalnymi. Mało tego - coraz więcej biznesmenów angażuje się w szeroko pojętą sztukę, tworząc nowe miejsca czy powołując do życia ciekawe przedsięwzięcia mające duże oddziaływanie społeczne.

Żyjemy w bardzo dynamicznych czasach, kiedy granice zaczynają się zacierać. Coraz więcej dziedzin życia przestaje być możliwych do określenia wyłącznie jedną metką. Nasza przestrzeń staje się multidyscyplinarna. I bardzo dobrze, bo to pobudza rozwój, a ten jest przecież solą całego człowieczeństwa.

O tym jak może wyglądać współpraca biznesu z kulturą przeczytasz na stronie 20 "Express Biznesu" w rozmowie z Marią Rosą, dyrektorem Marketingu i PR Ergo Hestii i prezes fundacji Artystyczna Podróż Hestii.

BIZNES I SZTUKA TO DWA ŚWIATY?

„JEDNO UZUPEŁNIA BRAKI DRUGIEGO”

Art branding to hasło coraz modniejsze na biznesowych salonach. Wiele osób wciąż traktuje to zjawisko jak zwykłe działania sponsorskie, tymczasem to przenikanie się dwóch światów – sztuki i biznesu – na którym oba wychodzą z korzyściami. Jednym z liderów art branding w Polsce jest sopocka Ergo Hestia. O możliwościach z tym związanych opowiada Express Biznesowi Maria Rosa, dyrektor Marketingu i PR Ergo Hestii i prezes fundacji Artystyczna Podróż Hestii.

WSopocie odbyła się ostatnia wystawa w ramach konkursu Artystyczna Podróż Hestii, czyli „Bujność”. Czy to oznacza koniec podróży?

Koniec jednej podróży, a początek drugiej. A może precyzyjniej: zmiana kierunku podróży. Przed Fundacją Artystyczna Podróż Hestii jeszcze wiele do osiągnięcia. Latami wspieraliśmy artystów z przestrzeni szeroko rozumianych sztuk wizualnych, teraz chcemy skupić się na rzeźbach.

W związku z tym zdecydowaliście się na konkurs Baltic Horizons.

To projekt, który ERGO Hestia i Fundacja APH tworzą razem z Miastem Sopot i Państwową Galerią Sztuki w Sopocie. Skala programu przerasta wszystkie inicjatywy biznesu na rzecz sztuki, które się w naszym regionie pojawiały.

Na czym dokładnie polega Baltic Horizons?

W dużym skrócie to międzynarodowy konkurs rzeźbiarski, który zwieńczony zostanie usadowaniem nowej rzeźby w przestrzeni miejskiej Sopotu. Do współpracy zaprosiliśmy uznane instytucje kultury z różnych krajów bałtyckich - Litwy, Łotwy, Finlandii i oczywiście Polski. Ośrodki nominowały artystów, którzy najlepiej mogą zmierzyć się z zadaniem zaprojektowania rzeźby, która sprawdzi się w sopockiej przestrzeni. Rzeźba będzie musiała nawiązywać do głównego tematu konkursu, jakim jest Klimat.

Artyści z różnych krajów? Brzmi jak wyzwanie logistyczne. Łatwiej byłoby skupić się na polskich artystach.

Rzeczywiście - wyzwanie to dobre słowo. Artyści z Polski mają swoje szanse

w konkursie, ale bardzo zależało nam na rozszerzeniu perspektywy. Kapituła będzie mogła rozstrzygnąć zwycięstwo korzystając z różnorodnych projektów, choć zebranych pod wspólnym mianownikiem. To bardzo atrakcyjna okazja dla Sopotu - jeszcze przed zobaczeniem projektu wiadomo, że ostateczną pracę wykona artysta o sprawdzonych umiejętnościach, jego projekt docenią najlepsi dostępni eksperci, a rzeźba pozytywnie wpłynie na renomę miasta.

Gdzie i kiedy stanie pierwsza rzeźba?

W konkursie podzieliliśmy się obowiązkami ze wszystkimi organizatorami. Miasto Sopot wśród tych zadań ma wybór odpowiedniego miejsca. Pierwsza rzeźba stanie w Parku Północnym. Lokalizację tę oczywiście uwzględnia biorący udział w konkursie artyści, którzy mają już wizję lokalną za sobą.

I tu czas na kluczowe pytanie - dlaczego angażuje się w to biznes. Korzyści miasta są tu oczywiste, ale jakie ma ERGO Hestia? Jak rozumiem chodzi o PR?

Wiele osób tak sądzi. „Zwykły PR, marketing, firma na tym zarabia”... Oczywiście - w pewnym zakresie również chodzi o PR. Ale takie stwierdzenie jest bardzo nieprecyzyjne. Powodów do działania firmy na rzecz sztuki jest wiele. Żeby nie szukać daleko - za przykład weźmy kierowanie firmą zgodnie z kompasem, jakim jest ESG (Environmental, Social, corporate Governance - red.). Zgodnie z czynnikami zawartymi w tych trzech literach, odpowiedzialny biznes powinien dbać o środowisko i lokalną społeczność. I sztuka świetnie uzupełnia braki, jakie ma w tym zakresie biznes. Sam konkurs Baltic Horizons pozwala ERGO Hestii wywrzeć pozytywny wpływ na społeczność - bo sztuka dzięki niemu będzie wychodziła do ludzi, a także promuje walkę na rzecz klimatu,

bo taki jest temat na prace konkursowe.

A inne powody?

Na przykład poczucie misji.

Naprawdę? Biznes i misja to chyba jedna dwa różne bieguny...

Naprawdę, bez cienia fałszu. Promocja trudnej sztuki, której niełatwo przebić się przez masę komercyjną, wynika w sporej mierze z poczucia misji właśnie. W ERGO Hestii funkcjonuje to tak w zasadzie od początku. Tak było też niedawno, w przypadku postawienia rzeźby na rondzie przy sopockiej centrali firmy. Wzbudziła skrajne emocje, ale tak właśnie działa dobra sztuka – emocjonuje, prowokuje do dialogu, daje przestrzeń do wyrobienia opinii. Dziś coraz więcej osób docenia kunszt autora „Echa” Xawerego Wolskiego.

Nie wszyscy...

To nigdy nie będą wszyscy, nie istnieje takie dzieło na świecie. Rzecz w tym, by z rozmów wyłącznie o tym, co nam się podoba, a co nie, przejść na kolejny etap – rozmowę, co i dlaczego jest dobre, a co można poprawić. Argumenty potrafią być pomocne w postrzeganiu rzeczywistości.

Poza sztukami wizualnymi, w tym roku szykowana jest trzecia edycja Literackiej Podróży Hestii.

Po dwóch edycjach, w sumie z 10 nominowanych książek, tworzy nam się już bardzo ciekawy kanon wartościowych lektur dla dzieci i młodzieży.

Krąg, do którego skierowana jest nagroda, jest dość wąski: autorzy książek dla dzieci i młodzieży, w dodatku nie popularnonaukowych, a prozy.

Myślę, że członkowie Kapituły widzą to inaczej, muszą przeczytać około 70 zgło-

szonych książek rocznie (śmiech). Tego rodzaju literatura pełni niezwykle istotną rolę, a w ostatnich latach była wypychana na margines. Katarzyna Ryrych, laureatka pierwszej edycji Literackiej Podróży Hestii, podkreślała, że w końcu pojawił się konkurs, który traktuje uczestników jak Autorów Książek, a nie autorów książeczek. To staje się bardziej zrozumiałe, gdy przeczyta się nominowane pozycje. Książki te niosą za sobą uniwersalne wartości dla wszystkich – tak dzieci, jak i ich rodziców.

Jakie kroki czekają teraz Fundację APH?

Teraz czeka nas ogłoszenie kolejnej edycji LPH i etap przygotowania wystawy projektów rzeźb stworzonych w ramach Baltic Horizons. Odbędzie się ona w kwietniu w sopockiej PGS. A ponadto wspieranie artystów wszystkimi siłami, jakie posiadamy. I biznesu w korzystaniu z osiągnięć sztuki.

Ubezpieczenie umożliwia
zastąpienie niepewnej,
lecz **wielkiej straty**,
pewną lecz **niewielką stratą**
składką ubezpieczeniową

RYZYSKO POD KONTROLĄ

BEZPIECZNA STREFA BIZNESU
UBEZPIECZONA STREFA BIZNESU

SKŁADKA POD KONTROLĄ

Wiemy jak ubezpieczać

www.majkowski.pl

Tradycja tego wydarzenia ma już siedem lat i w tym czasie wzięło udział już ponad sześć tysięcy dzieci z całego kraju. Procam organizuje ten turniej piłkarski we współpracy z firmą BASF Polska.

Niespodzianka dla najlepszych drużyn

Rozgrywki w poprzednich latach cieszyły się ogromnym zainteresowaniem, nie tylko ze względu na świetną atmosferę i niezwykle interesujące mecze w trakcie

BASF Procam Cup 2023

Ogłoszono początek zgłoszeń do rozgrywek VII Ogólnopolskiego Turnieju Piłkarskiego dla Dzieci z Małych Miejscowości i Wsi, których jednym z organizatorów jest firma Procam.

turniejów, ale także ze względu na nagrody. W poprzedniej edycji spośród aż 118 chętnych drużyn z całego kraju – o przyjęciu do udziału w imprezie musiało zdecydować losowanie.

- *To już tradycja, że najlepsze zespoły BASF PROCAM CUP zapraszane są na mecze piłkarskiej Reprezentacji Polski. Tak będzie i tym razem* – mówi **Jarostaw Muczek**, szef komunikacji i marketingu BASF Polska w komunikacie na oficjalnej stronie internetowej Procam.

Zwycięzca tego turnieju weźmie udział w meczu Polska vs Wyspy Owczce w ramach eliminacji do Mistrzostw Europy, który odbędzie

się 7 września na PGE Stadionie Narodowym.

Udział w tej imprezie jest bezpłatny, a drużyny można zgłaszać do 1 kwietnia 2023 r.

Turniej ważnym elementem polityki firmy

Ten turniej piłkarski dla dzieci jest częścią ważnej działalności firmy Procam w sektorze społecznym. Oprócz BASF Procam Cup organizowana jest akcja „Graj o zdrowie”. W ramach jej gwiazdy siatkówki spotykały się z dziećmi i młodzieżą na „piknikach siatkarskich” i treningach pokazowych w wybranych miejscowościach na terenie całej Polski.

Wyróżnienie, srebrny medal jest pokłosiem działań firmy w obszarach środowiskowym, społecznym, etycznym i dotyczącym łańcucha dostaw.

To oznacza wzrost w stosunku do ubiegłego roku. Wówczas Grupa Akomex zdobyła brązowy medal. Jest to dowód na ciągły progres i zaangażowanie firmy w działania proekologiczne oraz zrównoważony rozwój.

Srebrny Akomex

Grupa Akomex zanotowała dobry start nowego roku, otrzymując srebrny medal w wyniku najnowszej oceny agencji ratingowej EcoVadis.

Czym jest agencja?

EcoVadis jest agencją ratingową oceniającą działania i praktyki dostawców w zakresie ich społecznej odpowiedzialności biznesu. Klienci są oceniani od 0 do 100 punktów przyznawanych w ramach czterech zagadnień: środowisko naturalne, działania społeczne, etyka oraz łańcuch dostaw. Ocena ta powstaje z wykorzystaniem kompleksowej metodologii, która opiera się o międzynarodowe standardy, takie jak Global Reporting Index (GRI), ISO 26000 oraz założenia Global Compact. Dostawcy oceniani są pod kątem społecznej odpowiedzialności biznesu

z uwzględnieniem sektora działalności, wielkości oraz lokalizacji.

O Grupie Akomex

Grupa Akomex to czołowy producent opakowań kartonowych w Polsce. Produkuje wysokiej jakości opakowania z tektury litej, ulotki (ponad 200 milionów rocznie), etykiety, a także tacki i arkusze laminowane. Tworzy je dla takich sektorów jak branża farmaceutyczna, spożywcza, higiena osobista, elektronika i technologia czy akcesoria domowe. Przygotowuje również indywidualne realizacje, ściśle dostosowane do specyfiki danego rynku.

PORTA numerem 1

To udany początek 2023 roku producenta drzwi. PORTA KMI POLAND S.A zajęła pierwszą pozycję na liście Buildera w zestawieniu producentów drzwi.

Przy tym firma z Bolszewa z 30 letnim doświadczeniem odnotowała 594 mln przychodu i 67 mln zysku za 2021 r. To rekordowe wyniki PORTA w rankingu, którego odbyła się czwarta edycja. Prestiżowy ranking firm budowlanych, który jest realizowany w ramach projektu „Build the Future” przez miesięcznik Builder, PwC Polska i Dun&Bradstreet Poland.

Te liczby to bez wątpienia powody do zadowolenia, tym bardziej, że w tym nie zostały uwzględnione przychody uzyskiwane z produkcji PORTA w fabryce, w Rumunii.

Duży sukces firmy

Celem rankingu Buildera jest zwiększenie przejrzystości branży budowlanej w Polsce. Co za tym idzie, ma na celu też umocnienie zaufania do firm z tego sektora. Przedstawiciel zarządu PORTA KMI POLAND nie ukrywa radości oraz satysfakcji z sukcesu już na początku nowego roku.

- Utrzymanie pozycji nr 1 w segmencie producentów drzwi to jednoczesny sukces zarówno PORTA, jak i całej naszej sieci Partnerów i Dystrybutorów - którym serdecznie dziękujemy. Dynamiczny rozwój w 2021 r. zawdzięczamy konsekwentnie prowadzonej strategii i jasnemu obrazo-

wi tego, dokąd zmierzamy. Projekty obliczone z kilkuletnią perspektywą pozwalają nam elastycznie dostosowywać się do bieżącej sytuacji rynkowej i reagować w trudnym czasie – jak miało to miejsce chociażby w czasie pandemii. Umiejętnie wykorzystaliśmy wówczas nasze kompetencje do dalszej rynkowej ekspansji. Podobnie działamy w aktualnych, wymagających czasach – przekonuje Grzegorz Białczak, wiceprezes Zarządu PORTA KMI POLAND (na zdjęciu).

Energa na pokładzie Arki

Piłkarze pierwszoligowej Arki Gdynia będą grać rundzie wiosennej sezonu 2022/2023 oraz jesiennej 2023/2024 z logotypem Energi z Grupy ORLEN na koszulkach. Umowa sponsorska ma trwać do końca 2023 roku.

Wsparcie Arki Gdynia jest kolejnym krokiem we wspieraniu sportu przez Energe. Dotychczas spółka sponsoruje kilkanaście inicjatyw sportowych związanych z piłką nożną. Są to kluby sportowe, akademie piłkarskie i stowarzyszenia m.in w Bydgoszczy, Elblągu, Gdańsku, Gdyni, Kartuzach czy Słupsku. Energa od 2018 r. sponsoruje również reprezentację Polski w amp futbolu, a od 2019 r. pod jej skrzydłami jest także ogólnopolski program Junior Amp Futbol.

Zadowolenia z pozyskania nowego sponsora nie kryje Prezes Zarządu Klubu –

Michał Kołakowski. Wsparcie tej spółki energetycznej jest dużym sukcesem Arki.

- Rozpoczęcie współpracy z tak renomowanym, a do tego wywodzącym się z Pomorza partnerem, to znakomita informacja i powód do dumy dla naszego Klubu oraz wszystkich kibiców. Bardzo cieszy nas, że Energa z Grupy Orlen doceniła rozwój Arki i zdecydowała się na podjęcie współpracy i promocję poprzez żółto-niebieskie barwy. Wierzymy, że jest to początek długofalowej współpracy i kolejny krok w rozwoju naszego Klubu – mówi Michał Kołakowski.

Zaangażowanie Energi w rozwój miasta

Współpraca spółki nie ogranicza się tylko do sportu. Od prawie trzech lat spółka zależna Energi – Energa Oświetlenie – modernizuje infrastrukturę oświetleniową dla miasta. W wyniku tych działań blisko 5,5 tys. opraw sodowych zastąpiono energooszczędnymi oprawami ledowymi.

TOMASZ LIMON

Prezes Zarządu i Dyrektor Zarządzający „Pracodawców Pomorza”. Propagator zasad etyki i społecznej odpowiedzialności biznesu, zaangażowany w rozwój ekonomii społecznej. Uczestnik prac organów przedstawicielskich, m.in. Pomorskiej Rady Przedsiębiorczości, Rady Regionów Konfederacji Lewiatan, Sztabu Pomorskich Przedsiębiorców. Członek Rady Ekspertów Wydziału Ekonomicznego UG, Konwentu Gospodarczego PG, Rady Konsultacyjnej Wydziału Zarządzania PG, Rady Fundacji Gdańskiej oraz Rady Fundacji „Theatrum Gedanense” jako jej przewodniczący.

„Krach inwestycyjny”

Weszliśmy w nowy rok mało optymistycznie choć są głosy, że będzie to okres przełomowy dla naszego kraju jak i całego świata. Według przepowiedni Ukraina wygra wojnę, dojdzie do zmiany władzy w naszym kraju, spadnie inflacja i wreszcie ruszą inwestycje. Niektórzy mówią, że będzie to najważniejszy rok po naszej transformacji ustrojowej.

Rzeczywiście koniec wojny i przegrana Rosji może oznaczać wzrost gospodarczy nie tylko dla Polski, ale całego kontynentu. Jest to pewna prawidłowość historyczna, gdyż w XX wieku generalnie po wszystkich znaczących konfliktach zbrojnych następowała hossa i rozwój gospodarczy. Biorąc pod uwagę zaangażowanie Stanów Zjednoczonych oraz innych państw europejskich w niesioną pomoc dla Ukrainy, można się spodziewać powojennego kolejnego planu Marshalla w zmodyfikowanej unijno-amerykańskiej formie. Byłoby dobrze, gdyby te przepowiednie o końcu wojny się sprawdziły, jednak czasy w których przyszło nam żyć są nieprzewidywalne a my możemy tylko dywagować o nadchodzącej przyszłości.

Bardziej wiarygodne są twarde dane, z którymi musimy się w naszym kraju zmierzyć w tym roku. Wysoka inflacja, niski poziom inwestycji przedsiębiorstw,

spadek krajowego eksportu, rosnący dług publiczny, kryzys energetyczny to tylko niektóre przykłady namacalnych problemów dla Polski. Jednym z czynników obrazujących skalę rozwoju gospodarczego jest poziom inwestycji i co do tego nie ma żadnych wątpliwości. W połowie zeszłego roku, kiedy w Ministerstwie Finansów przygotowywano założenia budżetowe zwrócono uwagę na słaby wzrost inwestycji rodzimych firm co z założenia miało mieć wpływ na tegoroczny budżet. Wymieniono przy tym szereg przyczyn takiego stanu rzeczy m.in. rosnące koszty finansowania wynikające z podwyżek stóp procentowych, niepewność związana z wojną w Ukrainie, wysokie ceny surowców, problemy z globalnymi łańcuchami dostaw. Brak pewności, pełzająca stagflacja i turbulencje na rynkach są fatalnym otoczeniem do wydawania pieniędzy na inwestycje. Prawda jest jednak połowiczna, gdyż nie w pełni przedstawia stan faktyczny. Stopa Inwestycji, czyli relacja nakładów brutto na środki trwałe do PKB systematycznie spada w Polsce już od kilku lat i miała miejsce długo przed pandemią i wojną, osiągając w zeszłym roku ok. 16% i był to najniższy poziom od co najmniej 15 lat przy średniej unijnej ok 22%. Tym samym jesteśmy jednym z liderów państw unijnych tuż za Bułgarią, których poziom inwestycji jest tak niski. Z kolei bez inwestycji nie ma rozwoju co zauważyli również przedstawiciele Ministerstwa Finansów.

Oprócz wymienionych czynników, które miały wpływ na poziom inwestycji należy również wymienić te, które zauważyło środowisko przedsiębiorców a przemi-

czeli przedstawiciele rządu. Wielokrotnie biznes skupiony wokół organizacji pracodawców w Polsce sygnalizował problemy związane z kulejącym dialogiem społecznym, słabą jakością stanowionego prawa, zmienną polityką jego ustanawiania czy wreszcie z chaosem w systemie podatkowym i sądowym. Bezlitośnie oceniali nas również rankingi prowadzenia działalności produkcyjnej i rozwoju przedsiębiorczości przygotowywane przez Bank Światowy. W 2017 roku ranking Doing Business przyznał Polsce 24 miejsce wśród 190 państw i było to nasze najlepsze miejsce w tym rankingu. Później już było coraz gorzej, aż do momentu kiedy nasz kraj spadł na 40 miejsce w ostatnim przygotowanym przez Bank Światowy raporcie za 2020 rok.

Wszystkie wymienione okoliczności spowodowały klęskę flagowego programu rządowego pod nazwą Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, który zakładał wzrost poziomu inwestycji do roku 2025 na poziomie 22-25% a później jego utrzymania do roku 2030 na poziomie ok. 25%. W aktualnym przełomowym według wizjonerów roku, prawdopodobnie nic się nie zmieni. Rok wyborczy wpłynie na decyzje rządzących, którzy zapewne przerzucą część i tak już nadwyżęzonego budżetu na wydatki socjalne, co może zabezpieczyć kolejną kadencję zjednoczonej prawicy. Zwiększy to jednak konsumpcję, ale na pewno nie inwestycje. Ratunkiem na poprawę sytuacji inwestycyjnej może być transfer do Polski funduszy unijnych w formie pożyczek i dotacji zagwarantowanych przez Krajowy Plan Odbudowy na co przedsiębiorcy czekają już od wielu miesięcy nie mogąc się ich doczekać.

Port Gdynia siódmy rok z rzędu odnotował bardzo dobre wyniki przeładunków. W 2022 roku wzrosły one o prawie 6 proc., przekroczyliśmy 28 mln przeładowanych ton.

*Jacek Sadaj,
prezes zarządu Portu Gdynia*

Kino Delfin to niezwykle miejsce, o które warto walczyć - przekonuje Monika Graczyk.

LEGENDA USTKI W OBLICZU ZAGROŻENIA

Jest miejscem kultowym dla kilku pokoleń mieszkańców Ustki. Teraz, jak wiele małych przedsiębiorstw, staje w obliczu zagrożenia i widma zamknięcia. Monika Graczyk, współwłaścicielka Kina Delfin opowiada "Express Biznesowi" o sytuacji ekonomicznej przedsięwzięcia.

Jest Pani od 17 lat właścicielką kina Delfin w Ustce. Niestety wraz z mężem została Pani zmuszona do zamknięcia tego kultowego miejsca (84 lata istnienia). Na razie na trzy miesiące. Jakie są główne przyczyny?

Głównym powodem podjęcia decyzji o zamknięciu są drastycznie rosnące koszty utrzymania nieruchomości i stale malejąca liczba widzów, co powoduje ujemny bilans finansowy już od czterech miesięcy.

Oczywiście zapowiadane jeszcze większe podwyżki cen np. ogrzewania nie są bez znaczenia.

To drugi raz, kiedy musieli Państwo zamknąć kino. W jakim stopniu udało się po pierwszej przerwie, pandemicznej odzyskać widzów?

Po przerwie pandemicznej zauważyliśmy powrót naszych stałych widzów do kina. To dawało nadzieję na spokojne utrzy-

manie działalności w dotychczasowym kształcie.

Ile wynosiłyby obecnie koszty utrzymania przy kolejnych podwyżkach cen m.in.: ogrzewania, czy energii?

Ponad 160 procent więcej niż w tym samym okresie roku poprzedniego, czyli ok 15.000 zł - 16.000 zł miesięcznie. I nie wliczamy kosztów ZUS-u.

Ilu musiałoby być miesięcznie widzów, aby Państwo byli w stanie pokryć koszty utrzymania kina?

Myślę, że wzrost musiałby być na poziomie 100 procent, przy jednoczesnym wzroście cen biletów, co jest niemożliwe w tak małym mieście jak Ustka.

To, że wraz z mężem postanowiła Pani zamknąć kino na trzy miesiące, nie oznacza, że nie czynią Państwo żadnych starań. Jakie są prowadzone działania, aby znaleźć sposób na zmniejszenie kosztów i powrócić do działalności?

Obecnie szukamy rozwiązań na zmniejszenie kosztów energii elektrycznej. Zastanawiamy się nad panelami fotowoltaicznymi i pompą ciepła. Trzeba wziąć pod uwagę koszty związane z zakupem i instalacją tych urządzeń oraz dostosowania budynku. Poza tym składamy wnioski o dofinansowanie na termomodernizację. Mamy nadzieję, że uda się uzyskać dotację.

Z jakimi reakcjami mieszkańców Ustki spotykają się Państwo na wieść o zamknięciu tego miejsca?

Większość stałych widzów oczywiście trzyma za nas kciuki i życzy powodzenia. Czujemy wsparcie ze strony widzów nie tylko z Ustki, ale także turystów stale odwiedzających nasze kino.

Jakie oferty pomocy napływają do Państwa?

W tej chwili głównie oferowana jest pomoc przy zmniejszeniu kosztów utrzymania tzn. różne kontakty do firm mogących zmniejszyć stawki za prąd, czy zainstalować panele fotowoltaiczne. Poza tym

**W KINIE DELFIN
MNÓSTWO LUDZI
PRZYCHODZIŁO
NA RANDKI,
SPOTYKAŁO SIĘ
Z PRZYJACIÓŁMI,
PRZEŻYWAŁO
WAŻNE CHWILE.**

otrzymaliśmy kilka propozycji założenia różnych zbiórek od naszych widzów albo po prostu dobre słowo.

Czy odzew od mieszkańców jest dla Państwa motywacją do dalszej walki o przyszłość kina?

Oczywiście, że tak.

Ilu obecnie pracowników jest też w tzw. zawieszaniu, czekając na dalszy rozwój sytuacji?

W tej chwili jesteśmy już sami z mężem. Nasz wieloletni pracownik (dobry duch naszego kina) odszedł właśnie na emeryturę, co również ułatwiło nam podjęcie tej trudnej decyzji. Nie zostawiliśmy nikogo bez dochodów.

Jaką funkcję społeczną pełniło to kino w dotychczasowej działalności?

Myślę, że to ważne miejsce na mapie Ustki, tu wychowały się pokolenia Ustczan. Sama pamiętam, jak chodziłam z rodzicami na poranki do Delfina. Tu mnóstwo ludzi przychodziło na randki, spotykało się z przyjaciółmi, przeżywało ważne chwile. Poza tym dzieci z lokalnych szkół również przez lata korzystały z seansów i przedstawień teatralnych.

Co świadczyło o tym, że kino Delfin wyróżniało się od innych tego typu placówek?

Jest to kino rodzinne, zupełnie przeciwieństwo multipleksów, tu zawsze był dobry klimat. W naszym kinie można na seansie napić się herbaty, wina grzanego lub drinka. Jest to takie miłe kameralne miejsce na spotkanie z innymi kinomanami.

Działalność tego kina nie ograniczała się tylko do puszczania filmów. Co organizowano w tej placówce?

Odbывают się tu przedstawienie teatralne, maratony filmowe, przeglądy filmowe różnych twórców i koncerty. Poza tym działa tu też kameralny pensjonat z pokojami w klimacie kinowym. Jest też kawiarnia, w której przed seansem można się napić dobrych trunków

W czym głównie odnajdują Państwo siłę do dalszej walki o przyszłość kina Delfin w obliczu coraz częstszego zamykania się małych przedsiębiorstw (ostatnio restauracja „Sardynka Ustecka” w Ustce)?

Wiemy, że to miejsce niezwykle, o które warto powalczyć. To historia i mamy nadzieję, że również przyszłość naszego miasta. Czy tę walkę wygramy? Zobaczymy.

Wynajmij luksusowy jacht na Mazurach

**Rezerwacja
i sprzedaż czarterów:**

+48 505 700 731 | info@flowczarter.pl

Port:

Ekomarina Sunport
Stare Sady 4 BK, 11-730 Mikołajki

flowczarter.pl

Gospodarka zwolniła, a Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna nie

Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna została najlepszą strefą ekonomiczną 2022 roku w Polsce, udzielając wsparcia 78 projektom inwestycyjnym o łącznym nakładzie przekraczającym 2,7 mld zł. Inwestycje przyczynią się do powstania 307 nowych miejsc pracy oraz utrzymania ponad 10 250 stanowisk.

Dzięki funkcjonowaniu Polskiej Strefy Inwestycji przedsiębiorstwa mogły pozwolić sobie na nowe projekty w czasie niestabilnej sytuacji na rynku globalnym. Niewątpliwie sytuacja geopolityczna wymusiła na przedsiębiorcach większą ostrożność przy planowaniu nowych inwestycji. To przyczyną nieco niższego wskaźnika ubiegania się o wsparcie w porównaniu do roku 2021.

- *Uważam, że nasz region dobrze radzi sobie z tą sytuacją, czego dowodem jest największa liczba wydanych decyzji w kraju. W województwie pomorskim oraz kujawsko – pomorskim, aż 69% wydanych decyzji otrzymały firmy z sektora MŚP, natomiast firmy z polskim kapitałem sta-*

nowyły aż 82% wszystkich decyzji. Uświadomiamy przedsiębiorców, że wsparcie Polskiej Strefy Inwestycji pomoże im zaoszczędzić środki na dalszy rozwój. Pamiętajmy także, że każde spowolnienie przynosi okazję do objęcia przewagi na rynku gospodarczym - podkreśla Przemysław Sztandera Prezes Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.

COŁÓWKA ŚWIATOWA

W 2022 roku PSSE okazała się liderem nie tylko na arenie krajowej. W rankingu fDi Global Free Zones of the Year 2022 Spółka zajęła 2 miejsce wśród specjalnych stref ekonomicznych w Europie oraz 7 na świecie.

- fDi Magazine docenił Pomorską Specjalną Strefę Ekonomiczną przede wszystkim za przyrost nowych inwestycji. Wyróżniamy się wysokim poziomem obsługi inwestorów, w tym przydzielaniem dedykowanego specjalisty, który pomaga firmie w całym procesie inwestycyjnym. Ponadto autorzy rankingu docenili działalność naszego Centrum Programowania Robotów Przemysłowych, projekty z zakresu zielonej gospodarki oraz wsparcie startupów za pośrednictwem Gdańskiego Parku Naukowo – Technologicznego. Otrzymanie tytułu jednej z najlepszych stref ekonomicznych na świecie jest dla nas ogromnym wyróżnieniem oraz niewątpliwym docenieniem naszej pracy – wyjaśnia Prezes Sztandera.

Przemysław Sztandera Prezes Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej

Prace Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej doceniła także Komisja Europejska, która wybrała konsorcjum Pomeranian Digital Innovation Hub (PDIH) koordynowane przez PSSE jako jedno z centrów odpowiedzialnych za transformację cyfrową w Polsce. Specjalizacjami pomorskiego EDIH są rozwiązania z zakresu Przemysłu 4.0, Robotyzacji, AI, VR/AR i Cyberbezpieczeństwa.

ROBOTY SZKOŁĄ MŁODYCH LUDZI

W minionym roku PSSE otrzymała także Grant w wysokości 6,5 mln zł na rozwój Centrum Programowania Robotów Prze-

mysłowych zlokalizowane w Gdańskim Parku Naukowo – Technologicznym. Ośrodek jest uzupełnieniem oferty edukacyjnej szkół branżowych, który pomoże młodym ludziom wejść na rynek pracy z praktyczną wiedzą i umiejętnościami. Spółka w 2022 roku uruchomiła także pierwszą filię CPRP w województwie kujawsko-pomorskim (Włocławek).

- W Nowym Roku planujemy kolejne otwarcia. Już w przyszłym miesiącu ruszy CPRP w Grudziądzu realizowane we współpracy z Urzędem Miasta. Cieszymy się, że nasi Inwestorzy chcą z nami realizować tak ważny dla edukacji projekt,

ponieważ kształcenie przyszłej kadry z zakresu programowania i robotyki, niweluje zagrożenie braku fachowców, co stanowiłoby ogromną barierę rozwoju kraju – tłumaczy Prezes Sztandera.

UMOŻLIWIAJĄ ROZWÓJ PROJEKTÓW

Jednym z filarów działalności PSSE jest także Gdański Park Naukowo – Technologiczny, wspierający rozwój nauki i przedsiębiorczości. Wartość wytransferowanej pomocy de minimis osiągnęła rekordową sumę 2 mln zł. Ponadto dzięki działalności GPN-T, międzynarodowe startupy otrzymały możliwość rozwinięcia swoich pomysłów na biznes, m.in. dzięki zorganizowanemu hackathonowi – Urban Tech #Gdańsk. Wydarzenie umożliwiło młodym firmom uzyskanie dostępu do wiedzy, infrastruktury technicznej, a przede wszystkim partnerów korporacyjnych.

- Za pomocą realizowanych hackathonów i akceleracji, staramy się wspierać startupy poprzez nakierowanie ich na odpowiednie tory, umożliwiające rozwój swoich projektów. Dzięki zaangażowaniu naszych Partnerów korporacyjnych umożliwiamy im także wejście na rynek i zdobycie przełomowego zlecenia. Takie działania dają szansę na przyspieszenie rozwoju nie tylko indywidualnych młodych firm, ale także gospodarki, ponieważ ich innowacyjne projekty, zmieniają naszą rzeczywistość – mówi Prezes PSSE.

PODSUMOWANIE 2022 ROKU W PSSE

WIELKIE ZMIANY W PRAWIE PRACY

Regulacja pracy rodziców, praca zdalna, umowy na okres próbny, wolność pracy, szkolenia pracowników i zwolnienie od pracy z powodu siły wyższej- to tylko niektóre zagadnienia z kodeksu pracy, w których zachodzą wielkie zmiany.

W związku z wdrożeniem do polskiego porządku prawnego postanowień dwóch dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) z dnia 20 czerwca 2019 r. polski rząd przygotował projekt ustawy o zmianie ustawy - Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw. Projekt został przyjęty przez rząd w dniu 10 stycznia 2023 r. Nowe przepisy wejdą w życie po 21 dniach od ogłoszenia w Dzienniku Ustaw.

Sporo zmian w kodeksie pracy będzie dla pracujących rodziców. Przede wszystkim zmodyfikowane zostaną urlopy rodzicielskie i ojcowskie. Planuje się wprowadzenie tak zwanego bezpłatnego urlopu opiekuńczego, a także zwiększenie elastyczności w organizacji pracy. Urlop rodzicielski ma zostać wydłużony do 41 tygodni w przypadku urodzenia jednego dziecka i 43 tygodnie w przypadku ciąży mnogiej. Obecnie taki urlop wynosi odpowiednio 32 i 34 tygodnie. Odnośnie urlopu opiekuńczego również będą wprowadzone zmiany. Ma zostać wprowadzony urlop opiekuńczy w wymiarze 5 dni w roku kalendarzowym. Urlop ten nie będzie płatny i będzie udzielany wyłącznie na wniosek pracownika. Celem udzielenia takiego urlopu ma być zapewnienie osobistej opieki dziecku bądź innemu członkowi rodziny, który pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym, a wymaga opieki lub wsparcia z poważnych względów medycznych.

Wysokość zasiłku macierzyńskiego ma zostać zwiększona za cały okres urlopu rodzicielskiego. Oboje rodziców otrzyma 70% zasiłek macierzyński za cały okres urlopu rodzicielskiego. W przypadku, gdy pracownika złoży wniosek o udzielenie urlopu rodzicielskiego w terminie nie

później niż 21 dni po porodzie, wówczas miesięczny zasiłek macierzyński za okres urlopu macierzyńskiego i rodzicielskiego wyniesie 81,5 % podstawy wymiaru zasiłku. Natomiast w każdym przypadku pracownikowi -ojcu dziecka za okres nieprzenoszalnej 9-tygodniowej części urlopu będzie przysługiwał zasiłek w wysokości 70 % podstawy wymiaru zasiłku.

W kodeksie pracy przewiduje się wprowadzenie dodatkowych przerw w pracy, które będą wliczane do czasu pracy. Pracownik będzie uprawniony do drugiej przerwy trwającej co najmniej 15 minut, jeżeli dobowy wymiar pracy pracownika jest dłuższy niż 9 godzin, a także do trzeciej przerwy trwającej co najmniej 15 minut, jeżeli dobowy wymiar czasu pracy pracownika jest dłuższy niż 16 godzin. Obecnie pracownik ma prawo do przerwy w pracy trwającej co najmniej 15 minut wliczanej do czasu pracy, jeżeli dobowy wymiar czasu pracy pracownika wynosi co najmniej 6 godzin.

Kolejne zmiany mające na celu pogodzenie pracy zawodowej z życiem rodzinnym to przede wszystkim wprowadzenie form bardziej elastycznej organizacji pracy, w szczególności poprzez pracę zdalną. W elastycznym rozkładzie czasu pracy ma pomóc ruchomy czas pracy, weekendowy system czasu pracy, system skróconego tygodnia pracy, indywidualny rozkład czasu pracy i przerywany czas pracy. Zmiany przewidują także regulację pracy w niepełnym wymiarze czasu pracy.

Pracownik wykonujący pracę co najmniej pół roku, w tym na podstawie umowy na okres próbny będzie miał prawo do wystąpienia o formę zatrudnienia z bezpieczniejszymi warunkami pracy. Pracodawca będzie miał miesiąc na pisemną odpowiedź wraz z uzasadnieniem. Natomiast pracownik, który wykonywał pracę przez co najmniej sześć miesięcy będzie miał prawo wystąpić raz w roku o zmianę rodzaju umowy -na umowę o pracę na czas

nieokreślony lub bardziej przewidywalne i bezpieczne warunki pracy. Również wtedy będzie musiał otrzymać pisemną odpowiedź na ten wniosek wraz z uzasadnieniem.

Wraz ze zmianami wprowadzony zostanie wyraźny zakaz zabraniać pracownikowi co do zasady jednoczesnego pozostawania w stosunku pracy z innym pracodawcą. Uregulowany zostanie również zakaz poddawania pracownika niekorzystnemu traktowaniu z tego tytułu. Będzie można skorzystać ze zwolnienia od pracy z powodu działania siły wyższej w pilnych sprawach rodzinnych w wymiarze 2 dni albo 16 godzin w roku kalendarzowym. W takiej sytuacji pracownik zachowa prawo do 50 % wynagrodzenia za pracę za czas tego zwolnienia. Pracownik będzie miał prawo do nieodpłatnego i wliczanego do czasu pracy szkolenia, które będzie niezbędne do wykonywania określonego rodzaju pracy lub na określonym stanowisku. Będzie to jednak możliwe, jeżeli prawo do takiego szkolenia wynika z postanowień układu zbiorowego pracy, innego porozumienia zbiorowego, regulaminu lub przepisów prawa pracy.

Wprowadzane zmiany rząd uzasadnia zwiększeniem bezpieczeństwa i stabilności zatrudnienia, zmianą rynku pracy a wraz z nią potrzebami pracowników i pracodawców. Zmiany mają dać możliwość elastycznego czasu pracy, co ułatwi godzenie ról zawodowych i rodzinnych. Zmiany są bardzo duże i odnoszą się do wielu zagadnień z kodeksu pracy, dlatego zapoznanie się z nimi jest niezbędne.

**radca prawny
Ryszard Stopa
Kancelaria Radcy Prawnego**

*Pomorska
Grupa Zakupowa*

DWA MILIARDY ORLEN ZAINWESTUJE W GDAŃSKU

Ponad pół miliarda złotych na terminal do przeładunku olejów bazowych, paliw żeglugowych czy biododatków do paliw. I ponad 1,4 miliarda na nowoczesną instalację HBO, czyli tzw. Hydrokrakingowy Blok Olejowy.

Na nabrzeżu rafinerii w Gdańsku powstanie terminal do obsługi jednostek morskich, który umożliwi przeładunek ponad miliona ton produktów, w tym olejów bazowych, paliw żeglugowych czy biododatków do paliw.

- Zgodnie z deklaracjami stawiamy na dynamiczny rozwój gdańskich aktywów, wykorzystując ich wartość do realizacji strategicznych celów całej Grupy ORLEN - mówi **Daniel Obajtek, Prezes Zarządu PKN ORLEN**. - Przeznaczamy łącznie 2 mld złotych na inwestycje, które zwiększą opłacalność przerobu ropy naftowej rafinerii, a także wzmocnią bezpieczeństwo dostaw produktów.

DO DWÓCH MILIONÓW ROCZNIE

Docelowe moce przeładunkowe morskiego terminala zlokalizowanego na Martwej Wiśle w kolejnych latach mogą wynieść nawet do 2 milionów ton produktów rocznie. Realizacja inwestycji poprawi rentowność i bezpieczeństwo dostaw biokomponentów do produkcji paliw (biobenzyny i biodiesela) oraz transportu produktów (olejów bazowych i paliw żeglugowych) powstających w rafinerii. Terminal odciąży też funkcjonującą na terenie zakładu bocznice kolejową, bo to właśnie tą drogą

Inwestując we własną infrastrukturę, zwiększamy niezależność od partnerów zewnętrznych - przekonuje Daniel Obajtek, prezes Grupy Orlen.

odbywa się obecnie transport produktów między rafinerią, a zewnętrznymi punktami przeładunkowymi.

Projekt obejmuje budowę nabrzeża przeładunkowego do obsługi jednostek morskich o długości do 130 m, głębokości zanurzenia do ok. 5,8 m i szerokości do 17,6 m. W ramach prac zaplanowano m.in. wykonanie nabrzeża wraz z dwoma stanowiskami przeładunkowymi służącymi do obsługi zbiornikowców (każdy z 4 ramionami nalewczymi) oraz niezbędnej infrastruktury. Projekt zrealizuje konsorcjum, w skład którego wchodzi spółki z sopockiej Grupy NDI (lider konsorcjum) oraz Biproraf sp. z o.o., BPBM „PROJMORS” Sp. z o.o. i Dipl. Ing. SCHERZER GmbH.

SKOMPLIKOWANE ZADANIE

- Przed nami kolejne wyzwanie inżynierskie - projekt o wysokim stopniu skompli-

kowania, zaawansowany technologicznie - mówi **Małgorzata Winiarek-Gajewska, Prezes Zarządu Grupy NDI**. - Prace realizujemy w newralgicznym punkcie, jakim jest teren gdańskiej rafinerii. Wymaga to precyzyjnego planowania i realizacji robót z zachowaniem najwyższych standardów bezpieczeństwa. Konsorcjum składa się z podmiotów doświadczonej i komplementarnych dla realizacji projektu, a my jako lider będziemy dbali o to aby współpraca pomiędzy wszystkimi przebiegała sprawnie.

Terminal będzie pełnił kluczową rolę także w ekspedycji olejów bazowych, pochodzących z innego, jeszcze większego projektu, z harmonogramem którego jest ściśle powiązany - powstającego w Gdańsku Hydrokrakingowego Bloku Olejowego (HBO), którego budowa rozpoczęła się pod koniec 2021 roku. Oddanie obu zaplanowano do połowy 2025 roku.

Damian Mucha, prezes Regionalnej Izby Gospodarczej Pomorza

Za nami pracowity rok, przed nami jeszcze trudniejszy

Damian Mucha, prezes Regionalnej Izby Gospodarczej Pomorza, w rozmowie z „Expressem Biznesu” podsumowuje ubiegły rok i mówi o wyzwaniach w 2023: cyfryzacji, rosnących cenach energii, czy OZE.

Spotykając się na początku nowego roku, trudno nie zapytać o to, jaki dla pomorskiej Regionalnej Izby Gospodarczej był rok 2022?

Rok 2022 dla nas, jaki dla wielu organizacji i firm, był czasem wyzwań. Wychodzenia z okresu pandemicznego, który ciężko nas doświadczył w zakresie funkcjonowania, w obszarze realizacji projektów, które są osią naszego działania. Praca zdalna i brak bezpośrednich kontaktów był problemem, dlatego cieszymy się, że rok 2022 był lepszy i bardziej produktywny. Staraliśmy się być obecni w wielu obszarach, które wspierają tworzony przez nas od 15 lat ekosystem biznesu na Pomorzu, aby pomóc rozwijać się małym i średnim przedsiębiorstwom.

Rozwijaliśmy obszar internacjonalizacji, wspierania eksportu, nie tylko w obszarze projektu Pomorskiego Brokera Eksportowego, którego jesteśmy partnerem, ale także działań komercyjnych. Poszukiwaliśmy nowych rynków, a także prowadziliśmy działania doradcze dla naszych firm i badania w obszarze możliwości nowych skróconych łańcuchów dostaw. Z dużą intensywnością rozwijaliśmy usługę legalizacji dokumentów handlowych i eksportowych, która jest naszą nową kompetencją.

Rok 2022 to także zarządzanie i rozwijanie pierwszego w Polsce Klastra Technologii Wodorowych. Energetyka, dekarbonizacja przemysłu to są elementy, które nas interesują i oceniamy je jako ważne dla gospo-

darki. Mamy już prawie 60 firm w klastrze. Udało nam się, z sukcesem zorganizować w październiku ubiegłego roku, kolejną, już międzynarodową konferencję PCHET w Gdyni.

Trzeci element, który był w ubiegłym roku dla nas istotny i cieszymy się, że w 2023 roku dojdzie do jego realizacji, to projekt Pomorskiego Hubu Innowacji Cyfrowych (PDIH), którego liderem jest Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna, a my jesteśmy jednym z partnerów. Projekt otrzymał dofinansowanie z Komisji Europejskiej i w połowie 2023 roku wejdzie w fazę realizacji. Jesteśmy odpowiedzialni za realizację audytów cyfryzacji dla firm sektora MŚP (małe i średnie przedsiębiorstwa – dop. red).

Stanowi to ważny obszar, bo właśnie w cyfryzacji małych i średnich przedsiębiorstw widzimy szansę na wzrost produktywności naszych firm. W tej przestrzeni w firmach drzemą ogromne rezerwy, co potwierdzają statystyki Eurostatu. Produktywność polskich firm jest cały czas znacząco niższa niż średnia unijna. Chcemy pomóc w obszarze cyfryzacji budując przewagę konkurencyjną i chcielibyśmy tej wiedzy, doradztwa i szkoleń, dzięki naszym ekspertom-dostarczyć przedsiębiorcom.

Cyfryzacja. Na co warto zwrócić uwagę w tej przestrzeni?

W tym obszarze mamy do czynienia z rzeczywistością dwóch prędkości. Korporacje i duże instytucje doskonale sobie radzą i tam szukają możliwości poprawy efektywności swojego działania. Okres pandemii to unaocznili, pokazali, że z wielu elementów można było zrezygnować, usprawnić i przestać ponosić niepotrzebne koszty.

Jeśli natomiast chodzi o małe i średnie przedsiębiorstwa, które są przede wszystkim członkami RIGP, to często spotykamy się z sytuacją, że świadomość i bieżące zwanie przedsiębiorców nie pozwalają im sięgać i zrozumieć istotnej różnicy pomiędzy informatyzacją, a cyfryzacją procesów i przez to nie są w stanie wejść na wyższy poziom oszczędzania zasobów – energii, pracy, czy zwiększenia efektywności w pracy poprzez instrumenty, które zwiększają produktywność. W typowej działalności produkcyjnej jest to trochę łatwiejsze, ale na pograniczu usług czy handlu działa się trudniej, gdzie firmy o dużym potencjale finansowym mają zdolność i możliwości inwestycyjne w zakresie cyfryzacji, korzystając już np. z rozwiązań opartych o sztuczną inteligencję

Podczas spotkań z małymi i średnimi przedsiębiorstwami, a także samorządami zauważyliśmy, że pracują one w dwóch, trzech rzeczywistościach. Papierowej, cyfrowej i mieszanej, co powoduje trudności w zarządzaniu i funkcjonowaniu na rynku w kontakcie m.in. z klientami. Nie zależy nam na wdrażaniu wielkich systemów informatycznych, a raczej na początku o audyt gotowości do cyfryzacji firmy, a co

za tym idzie pokazanie co przedsiębiorcy, na danym etapie rozwoju, naprawdę jest potrzebne. Chcemy także proponować rozwiązania, które już się sprawdziły.

Cyfryzacja w dzisiejszych czasach jest obowiązkiem w konkuroowaniu z innymi. W tej chwili w Polsce nie jesteśmy już w dużej skali w stanie konkurować kosztami pracy, bo te z roku na rok rosną i nie ma już w tym zakresie wielkich rezerw. Nasi przedsiębiorcy gwarantują, także zagranicznym partnerom produkty, usługi dobrej jakości, ale jeśli myślimy o konkurencyjności, to trzeba szukać przewag nie w kosztach pracy, a w specjalizacji produkcji, usług, a cyfryzacja jest narzędziem, które pozwoli wejść na wyższy poziom i odgrywać istotniejszą rolę na rynku, unijnym przede wszystkim. Dla pomorskich firm przyszłością są w naszej ocenie nowoczesne technologie.

Jednym z problemów, które w ostatnim czasie dotknęły przedsiębiorców są wysokie ceny energii. Czy macie dużo takich sygnałów wśród firm, które zrzesa Izba?

Tak. Praktycznie od drugiego półrocza ubiegłego roku otrzymujemy szereg sygnałów, bo firmom kończyły się umowy i były problemy z pozyskaniem nowych ofert, a te które były, to koszty energii były nawet kilkukrotnie wyższe. Naszą rolę jest tłumaczenie różnych rozwiązań związanych z zakupem energii, audytów energetycznych z wykorzystaniem Towarowej Giełdy energii. To są instrumenty, które mogą pomóc, bo teraz tylko długoterminowe umowy, realizowane w grupach zakupowych, które wspieraliśmy, mogą częściowo uchronić przed podwyżkami energii. Promujemy także odnawialne źródła energii, tym bardziej że możliwości jest coraz więcej.

Wspomniał Pan o odnawialnych źródłach energii. Sejm obecnie zajmuje się ustawą o elektrowniach wiatrowych na lądzie, rząd od lutego uruchamia dotacje dla spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych na fotowoltaikę. Jak Pan ocenia te działania?

Widzimy po doświadczeniach naszych zachodnich sąsiadów, którzy promują i wspierają energię odnawialną od kilku-

nastu lat, że to dobry kierunek, który odniósł skutek. Ilość zielonej energii, która jest niezbędna, a do której musimy dążyć, sprawia, że pieniądze zainwestowane, są jednymi z lepiej wydanych. Tworzenie mniejszych wspólnot, które są autonomicznie energetycznie, to jest często odpowiedź na niedomaganie zawodowej energetyki w Polsce. Szczególnie na Pomorzu, gdzie tak naprawdę nie mamy źródeł, a los i horyzont czasowy potencjalnej elektrowni atomowej jest niepewny i odległy. Tempa nabierają inwestycje offshore, z których uzyskamy spory wolumen zielonej energii. Istotnym elementem w pozyskiwaniu źródeł energii odnawialnej są także projektowane zmiany nowelizacyjne ustawy 10 H*. Ważnym zadaniem, które stoi przed polską administracją jest rozbudowa sieci elektroenergetycznych, których źródłem finansowania mogą być środki z Krajowego Planu Odbudowy. Mamy duży deficyt jeśli chodzi o zdolności przyłączeń i to nie tylko dla generacji z wiatru ale już obecnie dla farm PV. Potrzebujemy dużych środków i szybkich decyzji, w innym wypadku nie da się rozwiązać tego problemu kompleksowo.

Nowelizacja ustawy 10 H
Przepisy nowelizacji zakładają, że lokalne społeczności będą mogły zdecydować o zasadach lokalizowania nowych inwestycji dotyczących lądowych elektrowni wiatrowych. Dotyczyć to będzie także dalszego rozwoju budownictwa mieszkalnego w sąsiedztwie tych elektrowni. Jednocześnie nowe przepisy gwarantują mieszkańcom gmin, które zdecydują się uwolnić lokalizację okolicznych terenów pod zabudowę nowej infrastruktury wiatrowej, maksymalizację bezpieczeństwa eksploatacji tej infrastruktury. Ponadto, inwestorzy są zobowiązani do wykorzystania najnowszszych technologii, co minimalizuje oddziaływanie elektrowni na środowisko.

ALDONA DYBUK

HR Business Partner, coach, psychoterapeutka, ekspert branży PR, Komunikacji & Marketingu, trenerka świadomej pracy z ciałem. Autorka tekstów, rozmów, kampanii i inicjatyw. Uczy, jak budować relacje, komunikować, pracować z emocjami, zmieniać nawyki, żyć świadomie i w kontakcie ze sobą. Wspiera w rozwoju pracowników, zespoły i organizacje. Prowadzi sesje indywidualne i warsztaty rozwoju osobistego z wykorzystaniem pracy z ciałem.

Zainwestuj w miękkie kompetencje pracowników

Pandemia, wojna w Ukrainie, rosnące ceny i kryzys klimatyczny. To rzeczywistość, której doświadczamy. Nic dziwnego, że na co dzień towarzyszy nam stres i niepewność. Nie ma znaczenia, w jakiej roli jesteśmy - rodzica, kolegi czy wreszcie pracownika. Dlatego planując kalendarz szkoleń na najbliższy rok, warto zainwestować w dobrostan i kompetencje miękkie pracowników.

Wydaje się, że dzisiaj technologia dyktuje warunki na rynkach lokalnych i międzynarodowych, a automatyzacja nie omija żadnego obszaru w organizacji, zaczynając od biur, a na hali produkcyjnej kończąc. Równoległe **rośnie wartość kompetencji miękkich**, takich, jak choćby komunikacja, radzenie sobie ze stresem, zdolność do współpracy, empatia czy rozwiązywanie problemów.

Choć te **umiejętności** wydają się być na przeciwnym biegunie zdigitalizowanego świata, **stały się dzisiaj pożądanymi kompetencjami, obok twardych**. Wśród pracodawców, liderów biznesu, personelu HR i organizacji nastawionych na budo-

wanie kadry przyszłości, należą do najbardziej poszukiwanych.

Z drugiej strony dużo trudniej je rozwinąć i zbudować niż twarde umiejętności. Dlaczego? Ponieważ bazują na cechach osobowości pracownika, obszarze, który już jest w pewien sposób ukształtowany. Warto dodać, że odgrywają znaczącą rolę w sposobie, w jaki pracownik buduje relacje, komunikuje się ze współpracownikami czy klientami, wreszcie jak podchodzi do zadań służbowych.

Trend inwestowania w dobrostan pracownika w postaci webinarów, różnego rodzaju benefitów pozapłacowych, np. zajęcia sportowe, joga przy biurku, czy coraz bardziej popularnego w firmach wsparcia psychologicznego, coachingowego, technikami mindfulness, z każdym rokiem jest silniejszy. **Dzisiaj mając na uwadze wydajność i zaangażowanie zespołu, nie wystarczy dobrze wyszkolić pracownika z obsługi procesu czy urzędnika**. Tak jak ewoluuje technologia, tak samo rośnie potrzeba elastyczności zespołów, czyli rozwijania umiejętności miękkich.

Jedno jest pewne, dzisiaj w bardzo zmieniających i nieoczywistych czasach, w otoczeniu nadmiernej ilości bodźców, informacji i fake news'ów, **bardziej niż kiedykolwiek pracownicy potrzebują mentalnego wsparcia**. Muszą nauczyć się, jak budować równowagę w życiu osobistym i za-

wodowym, żeby być szczęśliwym, osiągnąć satysfakcję. **I to wsparcie powinni otrzymać w miejscu pracy, gdzie spędzają większość czasu. Niepewność i stres mają bezpośrednio wpływ na to, jak pracujemy i angażujemy się w obowiązki zawodowe.**

We wszystkich rozmowach indywidualnych, które przeprowadzam w zespołach, z kierownikami, liderami czy pracownikami na szeregowych stanowiskach, w zdecydowanej większości na pierwszym miejscu jako potrzeby szkoleniowe wskazują doskonalenie takich umiejętności, jak asertywność, radzenie sobie ze stresem, praca z trudnym klientem, skuteczną komunikację. Dlaczego? Umiejętności te pomagają nam radzić sobie w sytuacjach stresowych, rozwiązywać konflikty, budują naszą elastyczność i odporność psychiczną. Słowem zdrowie.

Wśród topowych umiejętności miękkich niezbędnych w 2023 roku wyliczane są: inteligencja emocjonalna, asertywność, kreatywność, rezyliencja, rozwiązywanie problemów, kreatywność, empatia, współpraca, rzetelność, tolerancja na stres i wreszcie mądre przywództwo.

Żyjemy w czasach, kiedy dynamika zmian wykroczyła poza nasze wyobrażenia. W takiej rzeczywistości kompetencje miękkie stają się obok umiejętności twardych podstawą rozwoju organizacji.

A MOŻE DOM W HISZPANII?

Coraz więcej Polaków decyduje się na zakup nieruchomości za granicą. Popularnym kierunkiem stał się Półwysep Iberyjski. Podpowiadamy na co zwrócić uwagę przy tego typu inwestycjach.

Najpierw pandemia, następnie wojna w Ukrainie, a teraz także inflacja sprawiły, że coraz więcej osób myśli o zakupie nieruchomości. Drugi dom za granicą może być nie tylko wakacyjnym lokum, w ciepłym nadmorskim klimacie, ale też bezpieczną przystanią na wszelki wypadek oraz inwestycją dającą regularny zysk z wynajmu.

PO AGRESJI WIĘKSZE ZAINTERESOWANIE

Po agresji Rosji na Ukrainę zauważalny był szybki, ale krótkotrwały wzrost popytu o mieszkania i domy za granicą. Na poziomie 50 proc. wyższym. Po kilku tygodniach obniżył się do 20 proc. i utrzymywał się do IV kwartału 2022. Na początku 2023 roku ponownie krzywa ruszyła w górę. Zainteresowanie nieruchomościami zagranicznymi było zawsze, ale na tym zwykle się kończyło. Teraz także kupują. Oprócz wspomnianych czynników wpływ na to mają wysokie ceny nieruchomości w Polsce, które momentami są wyższe od tych za granicą. Przedstawiciele biur nieruchomości w Hiszpanii, którzy działają na rynku od ponad dziesięciu lat przyznają, że coraz więcej klientów jest z Polski.

O CZYM WARTO WIEDZIEĆ PRZED ZAKUPEM?

Przedstawiciele Biura Nieruchomości **Luxurii Estate przygotowali dla Express Biznesu kilka porad:**

Przygotowanie do zakupu nieruchomości za granicą

opracuj plan działania, zweryfikuj rynek i określ możliwości finansowe. Sprecyzuj oczekiwania względem domu, cel jego zakupu i sposób użytkowania. Własna nieruchomość za granicą, to idealne miejsce na wakacje i zaplanowany wyjazd wypoczynkowy o każdej porze roku. To również sposób zainwestowania kapitału przy rosnącej inflacji. Kupiony w Hiszpanii dom można również wynajmować, czerpiąc z tego korzyści finansowe.

Czego oczekujesz od zagranicznej nieruchomości?

W zależności od tego, w jaki sposób będzie nieruchomość użytkowana i przez kogo, jaki prowadzisz styl życia i jakimi środkami

dysponujesz, wybierz rodzaj, metraż, lokalizację i liczbę pokoi. Może to być mieszkanie z rynku wtórnego; nowoczesny apartament z widokiem na morze od dewelopera; bungalow - dom podmiejski; finca - wiejska willa, miejski dom czy działka. Decydując się na konkretny region Hiszpanii, najczęściej rozważa się malownicze, ale i atrakcyjne turystycznie obszary nadmorskie, spokojne i pełne naturalności tereny wiejskie, a także mieszkania w centrach o ty-powo wielkomiejskim charakterze.

Pozostaje jeszcze kwestia finansowania zakupu. Można korzystać wyłącznie ze zgromadzonych oszczędności albo z kredytu hipotecznego, zaciągniętego w Polsce z hipoteką na nieruchomości na terenie Polski lub umowy kredytowej podpisanej w Hiszpanii. Mierząc się z finansami, pozostaw wolną sumę na ewentualne zmiany kursu, dodatkowe opłaty czy wyposażenie mieszkania. Jednym z błędów przy zakupie nieruchomości zagranicznej jest wykorzystanie wszystkich środków na zakup.

CELE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU PO PRZEJŚCIACH

Najpierw pandemia COVID 19, a następnie wojna w Ukrainie sprawiły, że świat od dwóch nie dokonuje żadnego postępu w obszarze realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju. Infuture.Institute wraz z firmą CSR Consulting przygotowali raport, w którym analizują m.in. wpływ trendów na realizację zadań, które stoją przed ludzkością i podpowiadają kierunek działań.

Przyznaję szczerze - pisanie tego raportu nie było łatwe. Świadomość, że cele zrównoważonego rozwoju wyznaczone w ramach Agendy 2030 mają małe szanse na realizację w terminie, nie napawa optymizmem - mówi Natalia Hatałska, prezes Infuture.Institute. - A jednak paradoksalnie właśnie z tych pesymistycznych danych płynie nadzieja. Po pierwsze, pozwalają one w obiektywny sposób ocenić powagę sytuacji, w której się znaleźliśmy. Po drugie, ich celem nie jest wieszczanie katastrofy, przekonywanie, że świat chyli się ku upadkowi. Przeciwnie - uzyskane wyniki wskazują konieczność zmiany dotychczasowego kursu i podpowiadają nowy.

Wyniki przeprowadzonych badań pokazują, że postęp wciąż jest możliwy. Dzięki precyzyjnej diagnozie można skupić się na najważniejszych problemach i w konsekwencji sprawić, by nasz świat stał się lepszym miejscem do życia.

INSPIRUJĄCE WNIOSK

Jednym z narzędzi, którym posługujemy się na co dzień w dialogu z klientami, jest Mapa Trendów Infuture.Institute. Byliśmy przekonani, że połączenie tych dwóch perspektyw - mapa trendów i celów Agendy - pozwolą wyciągnąć inspirujące dla biznesu wnioski - przyznaje Małgorzata Greszta, Partner Zarządzający CSR Consulting i prezeska Zarządu Fundacji Kampania 17 Celów. - Raport, który przygotowaliśmy to symbol nowego myślenia o tym jak rozwijać biznes, jak realizować ambitne wizje w zgodzie ze środowiskiem, potrzebami społecznymi oraz wręcz najważniejszymi potrzebami człowieka. A to jedyna droga do odpowiedzi na wyzwania, przed którymi stoi dziś świat.

Agenda 2030

Ustalona w 2015 roku w Nowym Jorku przez 193 kraje członkowskie ONZ jest strategią dla świata, która bierze wszystkie te kwestie pod uwagę. Wyznacza 17 celów, a w ich ramach 169 zadań, których realizacja ma pozwolić na to, by świat stał się lepszym miejscem do życia dla wszystkich.

Jakie trendy mają największy negatywny i pozytywny wpływ na realizację celów zrównoważonego rozwoju? Jaka zmiana jest potrzebna, aby zrealizować cele określone w ramach Agendy 2030*? Autorki i autorzy raportu "Wpływ trendów na Cele Zrównoważonego Rozwoju" skrupulatnie poszukali odpowiedzi na powyższe pytania. Analizują także sytuację w poszczególnych regionach świata, a także krajach.

POLSKA ZROBIŁA POSTĘPY, ALE

Na uwagę zasługuje sytuacja Polski, która według Globalnego Indeksu SDG w ciągu ośmiu lat przesunęła się aż o 26 pozycji. Od momentu przyjęcia Agendy 2030 co roku publikowany jest Raport Zrównoważonego Rozwoju (Sustainable Development Report, SDR), który monitoruje progres w kontekście ustalonych celów

Globalny Indeks SDG 2016

Globalny Indeks SDG 2022

1. Szwecja (84,5)	1. Finlandia (86,5)
2. Dania (83,9)	2. Dania (85,6)
3. Norwegia (82,3)	3. Szwecja (85,2)
4. Finlandia (81)	4. Norwegia (82,4)
5. Szwajcaria (80,9)	5. Austria (82,3)
6. Niemcy (80,5)	6. Niemcy (82,2)
7. Austria (79,1)	7. Francja (81,2)
8. Niderlandy (78,9)	8. Szwajcaria (80,8)
9. Islandia (78,4)	9. Irlandia (80,7)
10. Wielka Brytania (78,1)	10. Estonia ((80,6)
...	11. Wielka Brytania (80,55)
38. Polska (69,8)	12. Polska (80,54)

Ogromne postępy poczyniliśmy zwłaszcza w celu 1: Koniec z ubóstwem, celu 4: Dobra jakość edukacji, celu 8: Wzrost gospodarczy i godna praca, oraz w celu 9: Innowacyjność, przemysł, infrastruktura - wyjaśnia Małgorzata Greszta. - Złożyły się na to różne czynniki, takie jak projekty rządowe mające na celu zmniejszenie ubóstwa czy zaangażowanie biznesu w różne projekty inwestycyjne związane z dobrą koniunkturą gospodarczą

To jednak nie koniec wyzwań przed Polską. 12 miejsce zobowiązuje, a do zrobienia jest jeszcze sporo.

Wylimitować ubóstwo we wszystkich jego formach na całym świecie

Wylimitować głód, osiągnąć bezpieczeństwo żywnościowe i lepsze odżywianie oraz promować zrównoważone rolnictwo.

Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt

Zapewnić wszystkim edukację wysokiej jakości oraz promować uczenie się przez całe życie

Osiągnąć równość płci oraz wzmocnić pozycję kobiet i dziewcząt

Zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi

Zapewnić wszystkim dostęp do źródeł stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie

Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywne zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi.

Budować stabilną infrastrukturę, promować zrównoważone uprzemysłowienie oraz wspierać innowacyjność

Zmniejszyć nierówności w krajach i między krajami

Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu

Zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji

Podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom

Chronić oceany, morza i zasoby morskie oraz wykorzystywać je w sposób zrównoważony

Chronić, przywrócić oraz promować zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczanie pustynnienia, powstrzymanie i odwrócenie procesu degradacji gleby oraz powstrzymanie utratę różnorodności biologicznej

Promować pokojowe i inkluzywne społeczeństwa, zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wymiaru sprawiedliwości oraz budować na wszystkich szczeblach skuteczne i odpowiedzialne instytucje, sprzyjające włączeniu społecznemu

Wzmocnić środki wdrażania i ożywić globalne partnerstwo na rzecz zrównoważonego rozwoju

UROCZYSTE SPOTKANIE

W Teatrze Szekspirowskim w Gdańsku odbyło się uroczyste spotkanie świąteczne Pracodawców Pomorza.

Pracodawcy Pomorza przygotowali tradycyjne spotkanie wigilijne, podczas którego można było poczuć atmosferę zbliżających się świąt Bożego Narodzenia. Jako pierwszy gości przywitał Zbigniew Canowiecki, Prezes Zarządu. Życzenia świąteczne i noworoczne z racji piastowanych funkcji złożyli także Tomasz Limon Prezes Zarządu i Dyrektor Zarządzający Pracodawców Pomorza, Mieczysław Struk Marszałek Wo-

jewództwa Pomorskiego oraz Piotr Borawski V-ce Prezydent Gdańska. Na spotkanie przybyli przedstawiciele firm z całego regionu pomorskiego. Głównym partnerem wydarzenia oraz sponsorem nagrody -weekendu z GLC był Mercedes-Benz BMG Goworowski. Uroczystość uświetnił poczęstunek z firm Szydłowski Piekarnia-Cukiernia, Amber Side Restaurant&Bar oraz Baccate Gdańsk.

TEKST: Joanna Symeryak ZDJĘCIA: Krzysztof Witecki

TRASA KASZUBSKA, **A CO DALEJ?**

W końcu udało się, tuż przed Bożym Narodzeniem, otworzyć odcinek drogi ekspresowej S6 - Trasy Kaszubskiej. 42 kilometry idealnego asfaltu cieszą, tym bardziej, że skracają czas przejazdu nawet o kilkadziesiąt minut.

-Nie ukrywam, że na ten moment czekałem już od dłuższego czasu - mówi **Marek Cieślak, przedsiębiorca z Gdańska**. - Często podróżuję z Trójmiasta do Szczecina i każdy kilometr nowej drogi skraca podróż. Pamiętam jak jeszcze kilka lat temu przejazd zajmował nawet sześć godzin. Dzisiaj jest szybciej o dwie godziny. Czekam jeszcze na odcinek Koszalin - Sławno, którego brakuje, a następnie trasy dwukierunkowej do Słupska i tak dalej, aż do Trójmiasta.

Póki co Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad podpisała umowę na wykonanie 23 kilometrów drogi ekspresowej z Koszalina do Sławna. Trwają prace projektowe, których zakończenie jest planowane w wakacje 2023 roku. Następnie ruszy budowa, która potrwa 19 miesięcy. Coraz bliżej prac jest także na kolejnym odcinku Sławno - Słupsk. Jego długość 22,9 kilometra i ominie Sławno. W ramach inwestycji powstaną także cztery węzły drogowe: Sław-

***Ponad 2,1 mld złotych
kosztowała budowa 42 km
Trasy Kaszubskiej***

no, Warszkowo, Września i Sycewice. Te prace mają być wykonane do 2025 roku, a według rządowego programu dróg krajowych, który został zaakceptowany przez Radę Ministrów, w ciągu kolejnych pięć lat ma być ukończona droga ekspresowa na Pomorzu. Wtedy do Szczecina przejedziemy w ciągu trzech godzin z małym haczykiem.

ZMNIEJSZENIE NATĘŻENIA RUCHU

Trasa Kaszubska otwarta została 21 grudnia 2022 roku.

- To inwestycja, na którą mieszkańcy Pomorza i Trójmiasta czekali od lat. Dzięki nowej, bezpiecznej i wygodnej trasie znacząco poprawi się komfort podróżowania w województwie pomorskim - powiedział na uroczystości Andrzej Adamczyk, minister infrastruktury. - Trasa Kaszubska pozwoli na istotne zmniejszenie natężenia ruchu w północnej części Obwodnicy Trójmiasta, której przepustowość jest już teraz czasowo ograniczona.

984 mln złotych to dofinansowanie Trasy Kaszubskiej z Funduszy Europejskich

Budowa drogi ekspresowej S6 została podzielona na trzy odcinki realizacyjne:

- Bożepole Wielkie -Luzino, Luzino -Szemud i Szemud -Gdynia. Wykonawcą odcinka Bożepole Wielkie -Luzino o długości ok. 10 km była firma PORR. Wartość umowy na realizację to ok. 338 mln zł.
- Luzino - Szemud o długości ok. 10 km zrealizował Budimex. Wartość umowy na realizację tego odcinka to ok. 336 mln zł.
- Najdłuższy fragment Trasy Kaszubskiej pomiędzy węzłami Szemud -Gdynia Wielki Kack wybudowała Polaqua. Wartość kontraktu na realizację 22 km tej trasy to ok. 817 mln

Łączny koszt inwestycji, obejmujący prace projektowe, wykup gruntów, nadzór i prace budowlane to przeszło 2,1 mld zł. Budowa drogi ekspresowej S6 Bożepole Wielkie -Gdynia została dofinansowana z funduszy Unii Europejskiej - Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko kwotą przeszło 984 mln zł.

OCZEKIWANY ID.BUZZ W TRÓJMIEJSKICH SALONACH

Dobra wiadomość dla fanów legendarnego VW pojawiła się pod koniec zeszłego roku. Do kilku trójmiejskich salonach zawitał elektryczny ID.Buzz, który jest współczesnym odnośnikiem historycznego auta.

Nie da się ukryć, że model jest swoistym hołdem, dla legendarnego pojazdu, jakim był VW T1, czyli popularny „Bulli”, w Polsce znany był jako „bulik”. Produkcja tego auta trwała przez 25 lat i zakończyła się w 1975 roku, w Brazylii. Teraz VW postanowiło wskrzesić legendę i wydać ją we współczesnej wersji.

Fani VW T1 bez żadnych przeszkód dostrzegą sporo podobieństw w ID.Buzz. Przede wszystkim warto zwrócić uwagę na charakterystyczny przód. Wielkie logo VW, a pod nim przetłoczenia w kształcie litery „V” w dwukolorowym nadwoziu – tak został zapamiętany „Bulli”. To wszystko ma także ID.Buzz.

Nowy model jest dostępny w dwóch wariantach: osobowy ID.Buzz oraz dostawczy ID.Buzz Cargo.

ID.Buzz – dane techniczne

Volkswagen ID. Buzz mierzy 471,2 cm długości, 198,5 cm szerokości i 193,7 cm wysokości, a jego rozstaw osi wynosi 298,8 cm. Pojazd pomieści 5 osób. Do tego dzięki płaskiej podłodze w obu rzędach siedzeń nie powinno brakować miejsca na nogi. Warto zwrócić uwagę na to, że drzwi są przesuwne po obu stronach auta.

Bazowa pojemność bagażnika wynosi 1121 litrów, a maksymalnie można ją po-

większyć do 2205 l. Pojazd na jednym ładowaniu może przejechać około 420 kilometrów. Zawdzięcza to akumulatorowi o pojemności 77 kWh. Bateria może przyjąć prąd z mocą do 170 kW – wówczas potrzeba zaledwie 30 minut, aby poziom naładowania wzrósł z 5 do 80%. Choć realnie patrząc, ładowanie przy użyciu stacji o mocy 11 kW naładuje akumulator w 7,5h.

ID. Buzz Cargo – dane techniczne

Volkswagen ID. Buzz Cargo mierzy 471,2 cm długości, 198,5 cm szerokości (221,2 cm z lusterkami) i 193,2 cm wysokości. Jego rozstaw osi to 298,9 cm. Bazowa pojemność przestrzeni ładunkowej wynosi 3900 litrów.

Volkswagen ID. Buzz Cargo korzysta z 204-konnego silnika elektrycznego. Moc jest przekazywana na tylne koła.

Wielki cenowo ID.Buzz zaczynają się o 229 760 zł netto, a wersja Cargo od 227 920 zł netto.

Gdzie dostępne w Trójmieście?

- CityMotors Gdańsk, Uczniowska 36
- Volkswagen Plichta Gdańsk Gdańsk, Lubowidzka 42
- Volkswagen Plichta Gdynia Gdynia, Morska 318
- Już wiadomo, że ID.Buzz będzie produkowany do 2034 roku.

BERLINETTA POŻĄDANA

Przez ponad 70 lat Ferrari stworzyło jedno z najpiękniejszych aut. Każda odłona samochodu wzbudzała i wzbudza zachwyty wśród miłośników czterech kółek. Dziedzictwo Berlinetta żyje i ma się dobrze.

Od samego początku etos samochodów sportowych Enzo Ferrari obejmował modele, którymi można stylowo prezentować się na torze, ścigać się na nim, a następnie pojechać do domu. Był to styl samochodu, który we Włoszech od lat trzydziestych XX wieku był określany jako berlinetta, dwudrzwiowe coupé z dwoma siedzeniami i mocnym, sportowym silnikiem, który równie dobrze sprawdzał się na drodze jak i na torze.

Jeden z najwcześniejszych egzemplarzy Ferrari berlinetta wygrał wyścig w 1948 roku. Allemano coupé 166 S był napędzany 2-litrowym silnikiem V12, który był w stanie rozpędzić samochód do oszałamiającej prędkości 105 mil na godzinę. Jednak dopiero później, w 1956 roku, Enzo Ferrari po-

stanowił uczynić z tej nazwy oficjalne oznaczenie modelu i tak narodziła się 250 GT Berlinetta. Ferrari stworzyło własny termin Berlinetta przez wiele dziesięcioleci, z kilkoma oszałamiającymi przykładami, w tym kultowymi 512 BB, 296 GTB i 348 TB.

W 1962 roku Maranello ponownie użył tej nazwy, tym razem w modelu, który oznaczał wyraźne odejście od sportowych konotacji wcześniejszych modeli w kierunku bardziej luksusowych wrażeń dla właściciela, z drobniejszym wyposażeniem. Zaprojektowane przez Pininfarinę Ferrari 250 GT Berlinetta (na zdjęciu) zostało natychmiast uznane za jeden z najpiękniejszych samochodów na świecie i pożądane zarówno przez gwiazdy filmowe, jak i ikony rocka.

W kolejnych modelach nazwa Berlinetta znalazła się w akronimie, który stał się normą dla drogowych samochodów sportowych Ferrari, od 275 GTB z 1964 roku, aż po najnowsze coupé, 296 GTB, co oznacza Gran Turismo Berlinetta.

Było kilka wyjątków od tej filozofii nazewnictwa. Pierwszy pojawił się w 1971 roku wraz z odsłonięciem 365 GT4 BB, gdzie BB rzekomo oznaczało

Berlinetta Boxer. Model 365 GT4 BB był wyposażony w 4,4-litrowy silnik V12 obracający się o 180 stopni, przy czym BB odnosiło się do dwóch rzędów sześciu cylindrów tworzących „płaski” silnik V12, podobny do tych, które można było znaleźć w ówczesnych samochodach Scuderia Ferrari. Zmiana się opłaciła: 365 GT4 BB był pierwszym samochodem drogowym Ferrari, który osiągnął prędkość 300 km/h (186 mph). F12 Berlinetta była prawdziwą rewolucją, gdy Ferrari wypuściło ją w 2012 roku. Najszybszy samochód, jaki kiedykolwiek wyłonił się z Maranello, przesunął granice aerodynamiki i otrzymał entuzjastyczne recenzje.

W latach 80. obok natychmiast rozpoznawalnych Testarossy i F40 model 328 GTB został zastąpiony modelem 348 TB, gdzie „t” odnosiło się do poprzecznej skrzyni biegów, a „b” ponownie do berlinetty. Następnie, w 1997 roku, marka zaprezentowała F355 F1 Berlinetta z elektrohydraulicznie uruchamianą manualną skrzynią biegów, wywodzącą się bezpośrednio z samochodów Formuły 1 firmy, wykorzystującą łopatki za kierownicą, aby umożliwić szybsze zmiany. Model odniósł ogromny sukces, jego silnik V8 o pojemności 3,5 litra i mocy 380 KM pozwalał na osiągnięcie maksymalnej prędkości 283 mil na godzinę i przyspieszenia od 0 do 100 mil na godzinę w 4,7 sekundy.

Pseudonim Berlinetta powrócił do nazwy 12-cylindrowego modelu wraz z modelem F12 Berlinetta z 2012 r., który zachwyił entuzjastów na całym świecie stylizacją i mocą. Silnik V12 o pojemności 6262 cm³ z bezpośrednim wtryskiem czynił go najszybszym i najmocniejszym seryjnie produkowanym samochodem tej marki, z czasem rozpędzania się od 0 do 100 km/h w zaledwie 3,1 sekundy i przerażającą prędkością maksymalną 211 km/h.

F12 Berlinetta wyznaczył nowe standardy w dziedzinie aerodynamiki, zastosował 12 różnych stopów metali w celu zmniejszenia masy i wydobyl z silnika moc 740 KM. Reakcja światowej prasy była jednogłośnie: „Zaskakujące”, „Ekscytujące” i „całkowity triumf” to tylko niektóre z pochwał skierowanych pod adresem samochodu.

Ostatni rozdział w dotychczasowej historii Berlinetty nastąpił w 2021 roku wraz z wprowadzeniem 296 GTB z silnikiem umieszczonym centralnie z tyłu. Dzięki innowacyjnemu 3-litrowemu, hybrydowemu układowi napędowemu V6 typu plug-in, generującemu potężną jednostkę 830cv, jest to najodpowiedniejszy następca niezwykle udanej linii krwi Berlinetty z silnikiem V8, która rozpoczęła się w 1975 roku wraz z wprowadzeniem 308 GTB. Dziedzictwo Berlinetta żyje i ma się dobrze.

Katarzyna Konieczka jest absolwentką Międzynarodowej Szkoły Kostiumografii i Projektowania Ubioru w Warszawie. W dotychczasowej karierze tworzyła kostiumy sceniczne i do sesji zdjęciowych do tak prestiżowych magazynów jak niemieckiego, włoskiego i brytyjskiego wydania Vogue. Pracowała dla zespołów Behemoth, Cocorosie czy Lady Gaga. Jest laureatka wielu nagród i wyróżnień.

KORONA I GORSET

Mimo wielu sukcesów Katarzyna Konieczka

Korona Madonny powstała w Sopocie

Sopocianka Katarzyna Konieczka zaprojektowała strój dla Madonny. Gwiazda muzyki pop zaprezentowała się w nim podczas sesji fotograficznej dla magazynu „Vanity Fair Italia”.

nie mogła się do tej pory pochwalić okładką popularnego, zagranicznego magazynu. Strój do sesji fotograficznej dla włoskiego pisma “Vanity Fair” przygotowała dla gwiazdy muzyki pop. Madonna na okładce gazety ma bogato zdobioną koronę autorstwa Polki. Ponadto artystka pozuje w gorsecie także autorstwa Konieczki nawiązującym do meksykańskiej malarki Fridy Kahlo, która przez większą część życia borykała się z problemami zdrowotnymi i musiała nosić specjalne gorsety. Sesja okładkowa zbiegła się z ogłoszeniem przez Madonnę tegorocznej trasy koncertowej artystki. Alicja Olkowska z portalu Trojmiasto.pl zapytała Katarzynę Konieczka jak to się stało, że jej kostiumy trafiły do Madonny.

SPECJALNE PRZYGOTOWANIA

*- Kilka miesięcy temu otrzymałam specjalne zlecenie od zagranicznych stylistów, w tym stylistki Madonny. Wspólnie pracowaliśmy i ustalaliśmy, jak mają wyglądać kreacje na potrzeby zdjęć. Wiedziałam, jakie będą sceny i jaka jest wizja fotografa, więc wszystko było pod to specjalnie przygotowane. W listopadzie odbyła się sesja zdjęciowa - mówię w rozmowie z portalem **Katarzyna Konieczka**.*

I dodaje:

- Obdarzono mnie zaufaniem, miałam też dużo czasu na stworzenie każdego stroju, ale też stylisty wiedzieli, że od lat specjalizuję się w kostiumach maryjnych, szczególnie tych inspirowanych polską sztuką sakralną. Wiedzieli, czego mogą się po moich pracach spodziewać.

Paszporty Polityki powędrowały na Pomorze

17 stycznia 2022 r. już po raz 30. na uroczystej Gali w Teatrze Wielkim - Operze Narodowej zostały wręczone jedne z najważniejszych i najbardziej prestiżowych nagród w świecie kultury w Polsce, przyznawane przez tygodnik POLITYKA. Wśród laureatów znalazła się dwójka twórców związanych z Trójmiastem - pi-

sarz Grzegorz Piątek oraz muzyk 1988. Wśród nominowanych byli także Szczyl oraz Mateusz Skutnik.

„Gdynia obiecana. Miasto, modernizm, modernizacja 1920-1939” to tytuł książki autorstwa Grzegorza Piątka. Warszawiank zmierzył się z mitem miasta z morza i

Tradycyjnie na początku roku wręczono Paszporty Polityki. Wśród laureatów jest Grzegorz Piątek i Przemysław Jankowiak, twórcy z Trójmiasta.

marzeń, który go kwestionuje. Przemysław Jankowiak, znany jako 1988 został doceniony za autorską płytę „Ruleta”, na którą zaprosił całą plejadę gości - od uznanych raperów (Włodi, Wilku), przez młodych zdolnych (Szczyl, Zdechły Osa), aż po bohaterki popowej sceny (Margaret, Rosalie).

Lifestyle

Gorączka złota Polaków

Obecna sytuacja polityczna oraz ekonomiczna na świecie spowodowała, że coraz więcej Polaków decyduje się na zakup złota. Szacuje się, że w ubiegłym roku padł rekord kupna kruszca.

Przez cały 2022 rok szacunkowo Polacy zakupili ponad 18 ton złota. To rekord popytu na kruszec. Jeszcze w 2019 roku zakupy oscyływały na poziomie zaledwie pięciu ton. Choć od tego czasu ilość kupowanego złota wzrastała. W 2021 r. wynosiła 14 ton.

Inflacja sprzyja rynkowi złota

Zwykła tendencja kupna kruszcu spowodowana jest najwyższą inflacją od lat, napiętą sytuacją ekonomiczną, czy geopolityczną (wojna w Ukrainie). Przykładowo, po rozpoczęciu wojny ceny złota przekraczały barierę 9 tysięcy złotych za uncję.

Oprócz tego wzrasta również zaufanie Polaków do złota jako narzędzia dywersyfikacji portfela oszczędności. Obecnie uncja złota kosztuje około ośmiu tysięcy złotych. Rok temu wynosiła ok. 7,3 tys. zł.

Banki przekonują się do złotego kruszcu

Nie tylko Polacy stawiają na złoto. Ten surowiec cieszy się ponownie uznaniem wśród bankierów centralnych. Obecnie prowadzą oni największe zakupy złota od 1967 roku. Warto zaznaczyć, że jedynie w trzecim kwartale ubiegłego roku zakupili prawie 400 ton złota, co jest bezspornym rekordem.

Wielotysięczna historia złota

Kruszec obecnie jest uważany za najlepszą lokatę kapitału. Na przestrzeni 6000 lat, w którym złoto jest znane człowiekowi, zmieniało się jego postrzeganie.

W starożytnym Egipcie wydobywano około tonę złota rocznie. W czasach świetności Imperium Rzymskiego od 5 do 10 ton rocznie. Czasy średniowiecza przyniosły spadek wydobycia do około tony. Ponowny wzrost nastąpił dopiero w XV wieku, a to za sprawą eksploatacji złóż w Afryce (Ghana). Następnie pozyskiwano złoto w podbitej przez Hiszpanów Ameryce, a od XVIII wieku także w Rosji.

Złoto w czasach starożytności było uważane za szlachetny metal. Później w kilku epokach używane je jako środek płatniczy oraz znalazł własne miejsce w jubilerstwie. Dawniej na posiadanie złotych ozdób i przedmiotów mogli pozwolić sobie wyłącznie najbogatsi. Działo się to w czasach, zanim odkryto większe złoża w Ameryce i Australii. Od tej chwili złoto stało się powszechnie dostępne.

Obecnie złoto stanowi ozdobę, a ze względu na coraz wyższy popyt, coraz częściej postrzegane jest jako lokata kapitału.

Pensja przez 20 lat "za darmo"

Dzięki kuponowi Ekstra Pensja został kolejnym milionerem. Wygrana będzie mu wypłacana przez 20 lat.

Szczęśliwy kupon został opłacony 28 grudnia 2022 roku i zawierał zwycięskie liczby: 1, 3, 17, 18, 25, 3 wybrane przez system. Gracz posłużył się metodą „chybił-trafił”. Dopisało mu szczęście i wygrał 1,2 mln zł.

To oznacza, że zwycięzca będzie dostawać co miesiąc, przez 20 lat, przelew w wysokości pięciu tysięcy złotych.

Rekordowe wygrane na Pomorzu

Warto przypomnieć, że poprzednia milionowa wygrana w Lotto, w województwie pomorskim, została odnotowana w czerwcu 2022 roku. W Gdańsku gracz wzbogacił się o milion złotych. Natomiast najwyższa wygrana w Lotto, w województwie pomorskim, padła w 2012 roku. Szczęśliwiec w Gdyni wygrał 33 787 496,10 zł. Pokażną sumę nieco ponad 28 milionów złotych wygrał gracz w Redzie, we wrześniu 2011 roku. W Słupsku pięć lat później kolejny szczęśliwiec wzbogacił się o 24 641 332,00 zł.

MISTRZOSTWA ŚWIATA W GDAŃSKU

Foto Mateusz Słodkowski

W Polsce i Szwecji od 11 do 29 stycznia odbywały się Mistrzostwa Świata w piłce ręcznej. Na trzy dni impreza zawitała do Gdańska, gdzie w Ergo Arenie odbyły się dwa ćwierćfinały oraz półfinał. Niestety, do tego etapu rywalizacji nie dotarła nasza reprezentacja. Jednak emocji w Gdańsku nie zabrakło. Licznie zgromadzeni kibice najpierw podziwiali reprezentację Hiszpanii, która dopiero po drugiej dogrywce pokonała Norwegię, a następnie mistrzów olimpijskich Francuzów, którzy uporali się z Niemcami. W półfinale zagrała Hiszpania i Dania. Ci drudzy w 2019 i 2021 roku cieszyli się z tytułu mistrza świata. Finał imprezy odbył się w niedzielę 29 stycznia 2023 roku, w Sztokholmie.

AUTORZY ZDJĘĆ: materiały prasowe/IHF ; Dawid Majakowski

Kabaret Hrabi nakręca pozytywna energia widowni

Bilety na Kabaret Hrabi sprzedają się jak ciepłe bułeczki. Artyści, którzy stronią od polityki i niesmacznych żartów przyciągają tłumy. Jan Englert powiedział o nich, że są najbardziej inteligentnym, kulturalnym oraz profesjonalnym kabaretem w kraju. Mało kto wie, że współtwórca grupy Dariusz Kamys część życia spędził na Pomorzu. Razem z Joanna Kołaczkowską opowiadają nam o początkach, nie tylko kabaretu.

Chciałbym zapytać o Wasze początki znajomości. Bo przecież jesteście rodziną.

Dariusz Kamys: Jesteśmy szwagarami.

Podobno pierwszy raz spotkaliście się na cmentarzu.

Joanna Kołaczkowska: W ogóle nie spotkałam się z Darkiem. Tylko go widziałam. Siostra pokazała mi go na cmentarzu w dniu Wszystkich Świętych. Był w białej koszuli, cieniutkim krawacie. Do tego miał wąskie, czarne spodnie. Kto wówczas tak chodził ubrany? Nikt.

Darek Twoje początki na scenie zaczęły się od esperanto?

DK: Mieszkałem we wsi Suchy Dąb, koło Gdańska. Kiedy szedłem do szkoły podstawowej, to nauczyciele wymyślili, że na apelu jakiś uczeń zaśpiewa piosenkę w języku esperanto, który wtedy był modny. Wypadło na mnie i nauczyłem się. Do tej pory to pamiętam.

JK: Zobaczcie, jak daleko poszły skutki. Nauczyłeś się, bo zostałeś zmuszony. Teraz nam to przekazałeś. Cały Kabaret Potem, Kabaret Hrabi i masa ludzi znają tę piosenkę. Nie raz ją śpiewaliśmy.

Piosenka była początkiem Darka na scenie. Jak było w Twoim przypadku Joanno?

JK: W szkole starałam się zwrócić na siebie

uwagę. Najlepiej robi się to w trakcie lekcji. Byłam najmniejsza w klasie. Mówili na mnie kruszyna. Kiedy nauczycielka się odwracała, to kruszynka szalała. Doklejałam sobie czarny ząb z pomalowanej karteczki. W ten sposób wszystkich rozśmieszałam. Uwielbiali mnie za to. Lubiłam skupiać na sobie uwagę i to mi zostało do dziś. Choć muszę przyznać, że jestem wstydliwa. Na szczęście kiedy wychodzę na scenę, to wstyd kompletnie przestaje istnieć. Wówczas jestem w stanie bardzo dużo zrobić. Uwielbiam ten moment, kiedy ludzie się na mnie patrzą.

DK: Ukuliśmy w Hrabi takie wyobrażenie, że Aśka jest dzikiem scenicznym. Zobrazowaliśmy sobie, że wozimy ją w dużym

samochodzie. Na trzy sekundy przed występowaniem otwieramy tylne drzwi i wtedy ona wszystko roznosi.

JK: Wyjście na scenę, rozśmieszanie to są inne emocje. Wtedy wiem, że to służy ludziom. W takich chwilach czuję dziką przyjemność oraz absolutny zew.

Darek powiedział w jednym z wywiadów, że jesteś osobą cichą i się nie wybijasz na imprezach.

JK: Nie lubię. Nie przepadam za bankietami.

otrzymujesz tak dużą dawkę pozytywnej energii od publiczności, to to Cię nakręca.

JK: Kiedy wychodzę na scenę i trzeba rozruszać widownię budzi się we mnie dusza wojownika. Uruchamiają się dodatkowe zasoby, mam poczucie, że żyję. Jestem zupełnie inna na scenie niż w życiu. To jest niesamowite.

Darek Ty podobno także nie wierzyłeś za bardzo w siebie? Jak to możliwe?

DK: To proste. Nie lubię patrzeć na siebie

Maciej Stuhr powiedział, że Hrabi jest tylko jeden. Reszta kabaretów mogłyby nosić takie nazwy jak: Pół Hrabi, Ćwiartka Hrabi lub Daleko od Hrabi. W ogóle scena kabaretowa zaczyna się od Hrabi, a potem nic.

własne miejsce. Nawet kiedy po 40 latach odwiedziłam szkołę poszłam do toalety w nadziei, że te napisy jeszcze są. Niestety, była po remoncie.

Jak trafiłaś do kabaretu?

JK: Byłam na pierwszym roku studiów pedagogiki kulturalno-oświatowej w Zielonej Górze, obecnie Uniwersytet Zielonogórski. Darek właśnie skończył te studia. Poszłam tam, gdzie szwagier, bo bałam się w inne miejsca. Nie wierzyłam w siebie. Na uczelni był Klub Gęba...

mi, dużymi imprezami. Raczej z nich uciekam. Lubię małe grona, gdzie czuję się bezpiecznie. Wtedy potrafię wodzić prym i jestem odważna.

To, co Ci daje poczucie bezpieczeństwa na scenie? Przecież na widowni są tłumy.

JK: No właśnie, jak tylko zyskałam świadomość tego, to wciąż się nad tym zastanawiam. Nie wiem, czemu tak się dzieje.

DK: Mogę zaryzykować teorię?

JK: Proszę.

DK: To jest teren Twoich kompetencji. Prawdopodobnie to jest wynikiem tego, że wychodzisz na scenę i absolutnie panujesz nad tym, co się tam dzieje itd. Poza tym jak

w pierwszych programach Kabaretu Potem. Byłam okropny. Mówiłam podwyższonym głosem, takim trochę śmiesznym. Byłam wypłoszona. Pamiętam przełomową PAKĘ. Jacek Fiedorowicz przyszedł i powiedział, że nareszcie może na mnie patrzeć. Wcześniej nie mógł. W pewnym momencie udało mi się okiełznać wszystkie demony i zrobić skok jakościowy.

Joanno powiedz, jak można spędzać wagiary w toalecie?

JK: Notorycznie uciekałam z lekcji w szkole podstawowej. Toaleta była azylem, tam się zamykałam i nikomu nie otwierałam. Wypisywałam różne rzeczy na ścianach. Wyskrobywałam ostrym: napisy, daty, liczbę godzin, kiedy tam byłam. Bardzo ważne były daty. Chciałam zaznaczyć

DK: Zaczęłam tam pracować jako kierownik.

JK: Przyszłam do klubu i zobaczyłam, jak ćwiczy Kabaret Potem. Patrzyłam na nich. Kompletnie do głowy mi nie przyszło, że też mogę znaleźć się w kabarecie. Nawet nie miałam takiego pragnienia. Po prostu ich podziwiałam. Oglądałam na scenie. Bardzo mi się podobał. Pewnego razu, kiedy zśliśmy na zajęcia z Adamem Nowakiem do Mrowiska, oddziału uczelni, powiedział mi, że będzie w drugim garniturze, w kabarecie, który właśnie zawiązał się za przyczyną Darka i Władka Sikory, i że potrzebują kobiety.

DK: Zrobiłem program na bazie poezji socrealistycznej: „Wio pegazie na ugor” i poszedłem do wojska. Powiedziałem

Władkowi, żeby zrobić z tego kabaret, aby się nie zmarnowało.

JK: Kabaret Potem już nie istniał, a Władek miał roczną przerwę. Zajął się tym. Szukali dziewczyny do programu. Bardzo się zdziwiłam, jak Adam powiedział, żebym przysłała na przesłuchanie w klubie Gęba. Poszłam. Na miejscu nie było innych dziewczyn. Więc mnie przesłuchali. Kazali przeczytać kawałek tekstu. Pamiętam, że przeczytałam tylko tytuł i autora tekstu i już się zaśmiewali. Pomyślałam, że chyba jest dobrze. To mnie podkręciło. Cokolwiek

Byliście dziećmi, które lubiły żartować z innych?

JK: Z innych nie, jeżeli już to z siebie.

DK: Jakoś nie miałem takich inklinacji kabaretowych. To zupełny przypadek, że na studiach się w tym odnalazłem. Choć lubiłem robić coś więcej, niż trzeba było w czasach szkolnych. W szkole średniej z serdecznym kolegą Liskiem chodziliśmy do liceum zawodowego. Stwierdziliśmy, że nic się nie dzieje. Pomyśleliśmy, że byłoby dobrze, gdybyśmy zrobili sa-

ry. Nie chcielibyśmy w żaden sposób urazić kogoś naszą twórczością. Chcemy ludziom nieść radość, bawić ich. Nie chcemy kosztem jednych bawić innych.

JK: Proszę zwrócić uwagę, jak dotyka nie polityki w kontekście rozśmieszania spłaszcyłoby to, co robimy oraz sposób spojrzenia na naszą sztukę. Mamy poglądy. Bierzymy udział we wszystkim, co chcemy i tym się zajmujemy. Jednak myślę, że nie czulibyśmy tego na scenie. To nie jest nasze.

Jan Englert powiedział o nich, że są najbardziej inteligentnym, kulturalnym oraz profesjonalnym kabaretem w kraju.

potem zrobiłam, to mówili, że jest super. Nie wiedziałam dlaczego, ale na szczęście byłam powtarzalna. Jeśli zrobiłam coś dobrze raz, to potem powtarzałam na tym samym poziomie. To jest bardzo ważna cecha w kabarecie.

DK: To jest bardzo ciekawe, jaką drogę przeszła Aśka w kabarecie. Bo na początku grała intuicyjnie, jakby nie mając świadomości grepsów...

JK: Nie zastanawiałam się nad treścią.

DK: Miała genialną intuicję. Teraz jest absolutnie świadoma tego, co robi. Do tego stopnia, że potrafimy grać skecz i grając rolę potrafi kogoś delikatnie przeciągnąć w stronę światła, bo zauważyła, że jest niedoświetlony.

morząd szkolny. Zaczęliśmy cały proces. Przeprowadziliśmy kampanię itd. Finalnie udało się wybrać samorząd. Lisek został przewodniczącym, a ja zastępcą. Wybrali nas, aby mieć spokój. Organizowaliśmy dyskoteki, żeby coś się działo. Jednak czegoś mi brakowało. Poszedłem do klubu i trafiłem do kabaretu.

JK: Mnie się wydaje, że do kabaretu trafiają osoby, które w dzieciństwie i młodości nie były zbyt ekspansywne, ani nie startowały w konkursach. Nie recytowały poezji, nie śpiewały. Talenty odkrywały dopiero jak trafiły do kabaretu.

Polityka, seks nie jest tematem Waszych żartów. Dlaczego stronicie od nich?

DK: Do tego dochodzą sprawy religii, wia-

DK: Polityka kojarzy się z czymś smutnym, ponurym. To nie jest jakiś fajny, kolorowy świat. Często ludzie, przychodząc na nasze spektakle, aby odpocząć od tego świata. Oderwać od tej rzeczywistości, także politycznej.

Z czego czerpicie największą inspirację?

JK: No oczywiście z doświadczeń i z tego, co nas spotyka, kogo poznajemy. Nawet najdrobniejsza sytuacja, rozmowa może być początkiem ciekawej sceny, a nawet całego skeczu.

Czy jest jakiś przepis na dobry skecz?

JK: Nie ma takiego przepisu.

DK: To nie jest nic magicznego. Przychodzi

taki błysk w głowie, że wpadamy na pomysł. Często się siada i łatwo pisze skecz. Można to nazwać natchnieniem. Wtedy zazwyczaj skecze mają lekkość i są zabawniejsze, ale są też takie wymęczone i wykombinowane. Natomiast nie ma recepty na dobry skecz kabaretowy.

O czym marzy Kabaret Hrabi?

JK: O zdrowiu, proste marzenie. Proste, chłopskie marzenie.

samym w sobie. Jeśli komuś spodobały się nasze skecze w telewizji, to przyszedł na spektakl. Natomiast od pewnego czasu nie mamy z tym problemów. Nasza widownia była na tyle duża, że ludzie przychodzili na dwa spektakle dziennie.

JK: Bo ciężko jest pokazać dobrze pod względem technicznym występ, który na żywo jest 100 razy lepszy. W telewizji zostaje marne 30 procent tego przekazu. Byliśmy przygotowani. Mieliśmy zawsze

zdarza. Skąd nazwa Kabaret Hrabi? Skąd bierzecie pomysły?

JK: Jak Pani jako jedyna kobieta czuje się w kabarecie? To już było dawno. Nie ma chyba takiego pytania, które chcielibyśmy usłyszeć. Natomiast kiedy słyszymy, że ktoś nas zapyta po raz pierwszy o coś, to od razu reagujemy z widocznym entuzjazmem.

DK: Z tego co obserwujemy, nie jest źle z potencjałem twórczym u nas, bo od tylu już lat dajemy sobie radę. Wciąż są pomysły, chęci i energia do tworzenia. Do tego wszystkiego właśnie potrzebne jest zdrowie.

Dlaczego nie występujecie w telewizji?

JK: Telewizja wszystko psuje.

DK: Najbardziej pasują żywe występy. Telewizja była potrzebna, żeby pokazać, że istnieje kabaret. Choć nie była celem

próby z telewizją i to nigdy nie wychodziło według naszych wyobrażeń.

Sumując wasze doświadczenie na scenie to wychodzi 70 lat. Czy w ciągu tej całej pracy, rozmów, wywiadów, jest pytanie, które chcielibyście, żeby ktoś je zadał, a nigdy nie padło?

DK: Tak jest jedno. Mógłby Pan podać numer konta bankowego? Bo chciałbym dokonać większego przelewu. Oczywiście żartobliwie. Mogę powiedzieć, jakich nie lubimy pytać. Chociaż to już się rzadko

Dlaczego warto przeczytać książkę Hrabi. Duszką tak!?

JK: Nikt nie pytał o to. Dlaczego warto przeczytać? Jeśli ktoś nas lubi, to pozna nas jeszcze lepiej. Opowiadamy m.in. o sposobach tworzenia programów kabaretowych. Jest także dużo informacji o naszych wzajemnych relacjach.

DK: To fajna książka, bo jest dowodem na to, że pasja w życiu może doprowadzić do takich fajnych rzeczy. Życie, w którym kieruje się pasją, po prostu staje się ciekawsze.

DLACZEGO WARTO MIESZKAĆ NAD MORZEM

Czy po krótkim urlopie nad morzem czuliście się pełni energii i zrelaksowani? Wyobraźcie sobie, że możecie mieszkać przy plaży i każdego ranka odczuwać ten stan emocji jaki towarzyszył na urlopie. Niezależnie od tego czy jesteście na emeryturze, pracujecie w korporacji lub prowadzicie biznes możecie coś ważnego zrobić dla siebie.

Może w duszy czujecie, że macie już dość wielkomiejskiego zgiełku - to znak, że trzeba się odważyć spełniać marzenia i podjąć decyzję o przeprowadzce na wybrzeże.

7 korzyści z mieszkania w nieruchomości tuż przy plaży

Dla większości Polaków posiadanie własnego domu nad morzem, to coś więcej niż tylko inwestycja. Budzenie się przy morskiej bryzie, przy szumie gniewnych fal, oddychanie świeżym, wilgotnym powietrzem lub przy porannych słonecznych

promieniach, jest spełnieniem marzeń. Nadmorskie powietrze jest zbawienne dla fizycznego jak i psychicznego zdrowia.

Mniej stresu, więcej dobrych wibracji.

Długotrwały stres ma negatywny wpływ na zdrowie. Zwiększa ryzyko powstania raka, chorób serca, chorób układu oddechowego, lęków i głębokiej depresji. Badania wykazały, że społeczność mieszkająca na obszarach przybrzeżnych cieszy się lepszym zdrowiem fizycznym i psychicznym niż inni ludzie mieszkający w głębi kraju.

W miejscowościach nadmorskich spacerowanie na łonie natury są częstą atrakcją. Chodzenie boso po wilgotnym piasku nie tylko sprawia, że fizycznie czujecie się dobrze, ale także pozwala Waszym organizmom wchłaniać czyste i zdrowe powietrze. Sól w morskim powietrzu zawiera jony ujemne, które nie tylko pomagają w dotlenieniu płuc, ale też mają zdrowotny wpływ na poprawienie nastroju. Przebywanie na plaży z widokiem na błękitne morze wzbu-
dza wytwarzanie tryptaminy, melatoniny i serotoniny w mózgu, które zwalczają

czytaj dalej str. 60

depresję i pomagają w ogólnym samopoczuciu. To dlatego na urlopie nad morzem czujecie się bardziej zrelaksowani.

Morska bryza, a problemy ze snem

Morskie powietrze jest świeże, natlenione i pozbawione miejskiego smogu, dzięki temu jest zbawienne dla ludzi z problemami ze snem.

Woda morską

Słona morską woda jest bogata w minerały, takie jak: sód, chlorek, magnez, jod,

nie, siatkówka plażowa, surfing, pływanie na jachcie czy skuterem wodnym. Te codzienne aktywności pomagają uregulować ciśnienie krwi, wzmacniają serce, obniżają poziom cholesterolu oraz wspomagają w budowaniu odpowiedniej sylwetki ciała.

Owoce morza

Mieszkanie w pobliżu plaży sprzyja zdrowemu odżywianiu, a właściwa dieta wpływa na stan umysłu. Niektórzy twierdzą, że regularne jedzenie ryb może zapobiegać depresji. To dlatego, że dieta oparta na owocach morza jest bogata w kwasy

ry uśmiech. W takich miejscach możesz poznać fantastycznych ludzi z całego kraju. Kwitną romanse i szaleje miłość.

Nadmorskie miejscowości często organizują imprezy, spektakle teatralne, kino na plaży, festiwale muzyczne, koncerty czy dyskoteki. Mieszkanie przy plaży da Wam wiele atrakcji. Nie można się nudzić.

Wspaniałe wschody

Posiadanie domu np. w Mechelinkach daje szansę na przeżycie niesamowitych wschodów słońca. Nie ma nic bardziej spektaku-

potas czy siarkę. Wiele z tych pierwiastków ma działanie przeciwzapalne i lecznicze na skórę. Magnez w wodzie nawilża skórę, zwiększa jej elastyczność i poprawia wygląd. Kąpiele słoneczne w otoczeniu morską powietrza są zalecane osobom z łuszczycą i atopowym zapaleniem skóry. Po za tym zabawa w morzu z falami jest fantastycznym przeżyciem.

Zwiększona aktywność fizyczna

Posiadanie nieruchomości przy plaży zachęca do częstego wychodzenia z domu. Można sobie zorganizować wiele aktywności fizycznej: pływanie, spacer, bieganie,

łuszczowe omega-3, które są niezbędne dla wzrostu komórek mózgowych. Gdzie lepiej zjeść dorsza, flądrę czy inne owoce morza jak nie w plażowej restauracji. Nad ranem spływają do portu łodzie rybackie wypełnione świeżą rybą. Można je kupić prosto od rybaka.

Osobliwe restauracyjki i puby

W sezonie letnim, kiedy słońce zajdzie za linią horyzontu możesz spotkać się z przyjaciółmi w jednym z wielu fantastycznych plażowych pubów, restauracji czy kawiarenek. Obowiązuje tu luźny, urlopowy styl: klapki, koszulki, spodenki i szcze-

larnego, jak obserwowanie chłodnej nocy, która zamienia się w ciepły dzień. Jesteście świadkami narodzin nowego dnia. Takimi widokami nie możesz się cieszyć mieszkając w blokowisku wielkiego miasta.

Deweloper Mrdom z Gdyni spełnia te marzenia budując wyjątkowe domy w Mechelinkach. Nie wychodząc z domu możecie w ogrodzie lub na tarasach cieszyć się słonecznymi kąpielami. Z tego co nam wiadomo jeszcze są dostępne wolne domy. Ofertę można sprawdzić na www.mrdm.pl

Materiał Partnera Biznesowego

VAN GOGH

Gdwinck

ZANURZ SIĘ W ŚWIECIE VAN GOGHA

“Wystawa, wobec której trudno pozostać obojętnym”, “Mile spędzony czas w świecie sztuki”, “Co za kolorystyka, co za obrazy”. To tylko niektóre opinie tych, którzy odwiedzili światową, multisensoryczną, niezwykle angażującą zmysły wystawę największych dzieł VINCENTA VAN GOGHA, która jest w Gdańsku.

Po ogromnym sukcesie w miastach na całym świecie, takich jak: Los Angeles, Nowy Jork, Toronto, Las Vegas, Dubaj, Berlin czy paryskie muzeum „Atelier des Lumières”, przyszedł czas, aby wielka sztuka w połączeniu z nową technologią zawitała do Trójmiasta! Wystawa największych dzieł VINCENTA VAN GOGHA gości w AMBER EXPO w Gdańsku.

INNOWACYJNA SZTUKA

VAN GOGH Multi-Sensory Exhibition to najbardziej innowacyjna forma doświadczania sztuki! Prace słynnego artysty zaprezentowane są dzięki technologii Digital

Art 360, która przenosi widzów w niesamowity świat wyobraźni wielkiego mistrza. W specjalnie zaaranżowanej przestrzeni ekspozycyjnej na ekranach o powierzchni ponad 2000 metrów kwadratowych można zobaczyć setki dzieł i dostownie zanurzyć się w świecie obrazów. Wszystkie prace artysty wyświetlane są jako wielkoformatowe, tętniące kolorami płótna. Ściany wokół oraz podłoga przemieniają się w pasjonującą opowieść o życiu i twórczości malarza.

Program wystawy skupia się również na listach VAN GOGHA do jego brata Theo. Korespondencja stała się bowiem nie mniej ważna niż malarstwo Vincenta. W szcze-

rych tekstach odzwierciedlał on swoje poglądy na świat i samego siebie, dzięki tym treściom możemy poznać dokładniej jego życie z oryginalnego źródła. Listy są niewątpliwie świadectwem talentu literackiego VINCENTA.

WEWNĘTRZNY ŚWIAT ARTYSTY

Cały cykl wizualny wystawy wzbogacony jest nastrojową, odpowiednio dobraną muzyką oraz głosem aktora Roberta Gulaczyka, który wcielił się w postać Van Gogha w znanym polskim filmie z 2017 roku. Wszystko to wprowadza nas w wewnętrzny świat VAN GOGHA i udoskonala wrażenie nowo-

czesnego obcowania ze sztuką, pozwolą lepiej docenić kunsztowny styl malarski VAN GOGHA i razem z nim przenieść się do Holandii, Paryża, Arles, Saint-Rémy de Provence oraz Auvers-sur-Oise gdzie powstały największe arcydzieła.

Ceny biletów oraz godziny otwarcia www.wystawavangogh.pl

Twój Vincent przeszedł do historii kina

„Twój Vincent” to pierwsza pełnometrażowa animacja malarska wyreżyserowana przez Dorotę Kobięłę i Hugh Welchmana. W trwającej 95 minut opowieści wykorzystano 65 tysięcy obrazów, przypominając dziesiątki znanych i mniej znanych obrazów Van Gogha. Spośród pięciu tysięcy zgłoszeń wybrano grupę 125 artystów którzy kadr po kadrze malowali filmową historię holenderskiego artysty, używając w tym celu ponad trzy tysiące litrów farby. Kilka z obrazów można obejrzeć na wystawie w Gdańsku. Tak samo jak popiersie artysty wykorzystane w filmie, a przygotowane przez Annę Klauzę. Ramka:

Van Gogh życie - książka

Nowa, pełna nieznanymi informacjami biografia geniusza malarstwa.

Książka Naifeha i White Smitha rzuca nowe światło na głębokie zainteresowanie artysty literaturą i sztuką, jego nieobliczalne i burzliwe życie miłosne, ataki depresji i choroby psychicznej, a także niejasne okoliczności śmiertelnego postrzelenia

*Wystawę
można obejrzeć
w Amber Expo
Gdańsk do
12 marca 2023
roku*

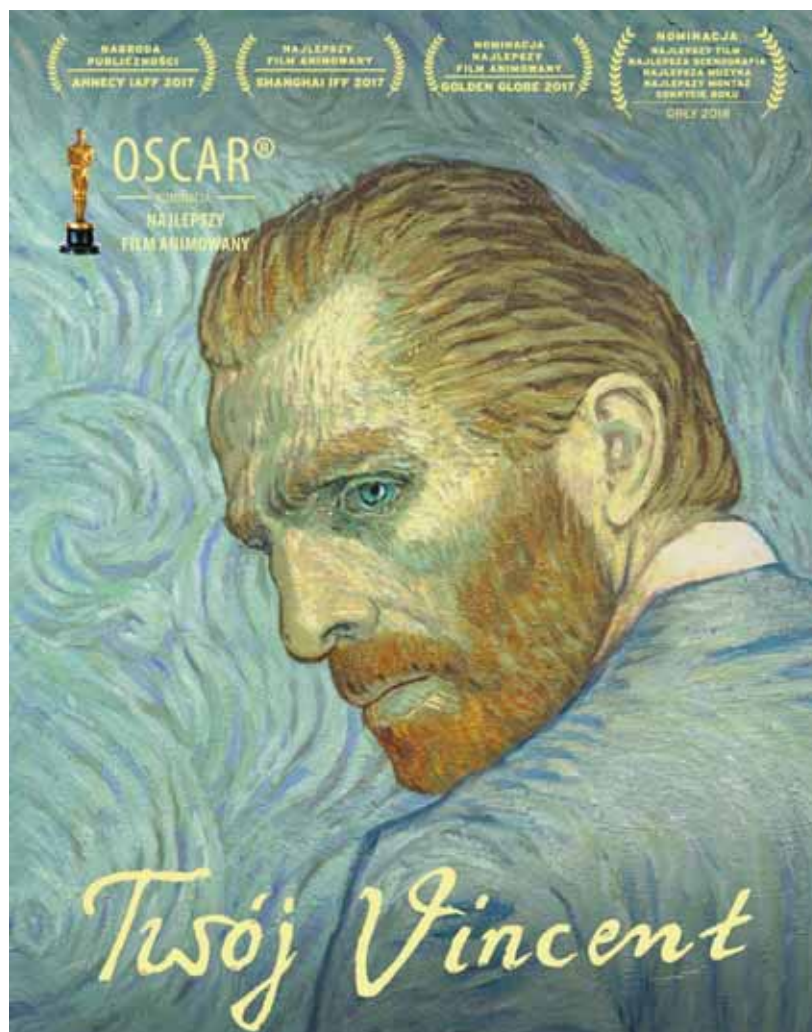
w wieku trzydziestu siedmiu lat. Autorzy dzięki współpracy z Muzeum Vincenta van Gogha w Amsterdamie uzyskali dostęp do dotychczas niewykorzystanych materiałów – wśród nich do niepublikowanych listów członków rodziny malarza.

POWAŻNY I AMBITNY

Choć na temat van Gogha powstało wiele książek, a jego tragiczny los jest od dawna obecny w kulturze popularnej, to nikt nie podjął próby zbadania życia tego twórcy w sposób tak poważny i ambitny. Naifeh i White Smith odtworzyli je w sposób zdumiewająco żywy i przenikliwy psychologicznie.

KIM SĄ AUTORZY BIOGRAFII

Gregory White Smith i Steven Naifeh są absolwentami Wydziału Prawa Uniwersytetu Harvarda. Naifeh, który publikuje w czasopismach poświęconych sztuce i wygłasza wykłady w licznych muzeach, studiował także historię sztuki w Princeton, a w Fogg Art Museum na Harvardzie obronił pracę dyplomową w tej dziedzinie. Cztery napisane przez nich wspólnie książki trafiły na listę bestsellerów „The New York Timesa”. Biograficzna książka ich autorstwa Jackson Pollock: An American Saga otrzymała Nagrodę Pulitzera, a także znalazła się w finale National Book Award. „Świat Książki”

ODNALAZŁAM ODWAGĘ ABY ZROBIĆ KOLEJNY KROK

Uwielbia dzielić się emocjami. Kiedy śpiewa czuje wdzięczność. Ucząc innych stara się wyciągnąć z nich to co najlepsze, zarówno muzycznie jak i osobowościowo. Paulina Czapła "Express Biznesowi" zdradza także, dlaczego nie lubi rozmawiać o polityce z Mirosławem Czapłą, starostą malborskim, a prywatnie tatą.

Paulina Czaplă studiowała jazz na Akademii Muzycznej w Gdańsku.

Wyciąganie z nich tego co najlepsze zarówno muzycznie jak i osobowościowo.

Pani nauczycielka Maria Seibert mówiła, że możecie z muzyką żyć, ale nie z muzyki. Wygląda na to, że Pani udało się tej tezie zaprzeczyć.

Jestem dowodem na to, że można łączyć życie z muzyką i z niej żyć. Od wielu lat prowadzę życie artystyczne i cieszę się, że jestem w takim miejscu i że mogę realizować pasję i dzięki niej się utrzymywać.

O jakim miejscu mówimy?

Trudno dokładnie odpowiedzieć na to pytanie. Na pewno jestem w miejscu, w którym nadal się rozwijam, choć już nie robię tego, co kilka lat temu, kiedy brałam udział w programach, konkursach muzycznych. "X-Factor", "Must Be The Music", czy "Szansa na sukces" wielu rzeczy mnie nauczyły, poznałam świat muzyczny od podszewki. To był dobry czas. Teraz jednak jestem dojrzałą osobą, wiem jakie miejsca i ludzie mnie interesują. Nie

mogę powiedzieć, że zaprzestałam poszukiwać, ale robię to bardziej świadomie. Wiem też, że jako artystka ciągle się będę rozwijała i nie ukrywam, że mnie to cieszy, bo proces ten jest intrygujący, choć nie łatwy. Projekty nad którymi obecnie pracujemy są na początkowym etapie i mam nadzieję, że już niebawem ujrzą światło dzienne.

Proszę zdradzić jakie to są projekty?

Od kilku lat współpracuję z przyjaciółmi z którymi stworzyliśmy zespół Soulsh. Karolina Sumowska oraz Piotr Tazbir - z nimi tworzę trio wokalne, które na początku miało formę wokali wspierających znanych artystów. Jednak szybko okazało się, że na tyle dobrze rozumiemy się muzycznie i osobowościowo, że podjęliśmy próbę stworzenia czegoś swojego i aktualnie pracujemy nad płytą.

Niestety, w tej chwili jeszcze nie mogę ujawnić kolejnych projektów, gdyż potrzebuję czasu, aby uporządkować sprawy. Ale obiecuję, że jak już to zrobię to zdradzę, co i jak. Teraz mogę dodać, że

bardzo się cieszę, bo współpracuję z nowymi ludźmi, a i muzyka jest dla mnie nowa. Odcięłam się od udziału w programach muzycznych, dzięki którym wiele zyskałam, ale dzisiaj chcę iść już inną ścieżką, moją własną, autorską.

Co się stało, że zdecydowała się Pani zmienić drogę artystyczną?

To jest wypadkowa kilku zdarzeń, które odegrały ważną rolę w moim życiu. Przed lata myślałam o wielkich scenach, koncertach z dużą publicznością. Takie miałam aspiracje, które nie do końca umarły i wierzę, że to się jeszcze wydarzy. Teraz jednak koncentruje się na pracy, rozwoju i nie wybiegam daleko w przyszłości. W życiu artysty ważny jest rozwój, ciężka praca, ale także szczęście. Teraz bardziej niż wielką sceną ekscytuję się projektami nad którymi pracuję i cieszę się, z możliwości współpracy z ciekawymi ludźmi.

Proszę zdradzić czym są Konstelacje, które pojawiły się w Pani życiu?

To jest nowo powstała agencja arty-

**RODZICE OD POCZĄTKU WE MNIE
WIERZYLI, DODAWALI ODWAGI, ENERGII.
BYLI TEŻ WOBEC MNIE SZCZERZY,
NIE OKŁAMYWALI MNIE.**

styczna, koleżanki z którą jakiś czas temu podjęłam współpracę, Gabriela Żmigrodzka. Skupia wokół siebie wielu artystów i osoby, o różnych zainteresowaniach. Gabriela zaprosiła mnie do tworzenia agencji artystycznej w sferze eventowej oraz muzyki autorskiej. Dopiero zaczynamy, rozkręcamy się, ale już niebawem pojawią się projekty realizowane przez agencję Konstelacje.

To już nie tylko śpiewanie, ale także inne formy zagospodarowywania przestrzeni artystycznej pojawiły się w Pani życiu.

Tak jak powiedziałam poszukuje różnych dróg. Jakiś czas temu zainteresowałam się również produkcją muzyki i w tej dziedzinie także próbuję się. Jednak nadal jestem wokalistką, która pracuje nad materiałem autorskim, a który mam nadzieję, wkrótce zostanie ukończony, a co za tym idzie wydam płytę.

*Jest Pani także nauczycielką śpiewu. Wy-
magającą czy łagodną?*

I to i to, ale bardziej drugie. Dodałabym jeszcze, że jestem nauczycielem inspirującym. Jednak w uczeniu to co najbardziej mi się podoba, to odkrywanie ludzi, pokazywanie im ich możliwości. Wyciąganie z nich tego co najlepsze zarówno muzycznie jak i osobowościowo. To cenię w tej pracy najbardziej

Co Pani zdaniem jest najważniejsze w poszukiwaniu ścieżki zawodowej?

Próbowanie i nie poddawanie się. Wiem, bo sama podejmowałam wiele prób, musiałam odnaleźć w sobie odwagę, aby zro-

bić kolejny krok. Warto także rozejrzeć się wokół, posłuchać ludzi, którzy nam dobrze życzą, zastanowić się ile z tego co mówią może przydać się nam w życiu. Ostatecznie jednak to my podejmujemy decyzję. Także musiałam odnaleźć w sobie odwagę, aby podjąć się takiej ścieżki zawodowej, artystycznej. Ciągłe szukam i poznaję ludzi. Myślę, że będę to robiła przez całe życie. Ważna jest także otwartość i wiara, że mogę być lepsza z dnia na dzień. Istotna jest także determinacja, nad którą trzeba pracować i podsycać ją. Wierzyć w siebie i dbać o siebie. Tak postępuję od wielu lat i jestem zadowolona z tego miejsca, w którym jestem.

Jaką rolę w Pani drodze artystycznej odegrali rodzice?

Ogromną. Rodzice od początku we mnie wierzyli, dodawali odwagi, energii. Byli też wobec mnie szczerzy, nie okłamywali mnie, mówili, że ścieżka, którą chcę wyruszyć jest trudna. Pytali mnie czy na pewno chcę iść tą drogą. Ale jak już usłyszeli, że tak, to wspierali. Wozili do szkół muzycznych, byli na występach. Zawsze mogłam liczyć na nich. Są dobrymi duszkami, którzy wierzą we mnie i nie pozwalają, abym ja tę wiarę straciła.

Studiowała Pani jazz w Akademii Muzycznej w Gdańsku. Jaki gatunek muzyki Pani lubi jazz czy pop, a może coś jeszcze innego?

Gdybym miała odpowiedzieć jednym zdaniem, to pop. Lubię tworzyć w tym stylu, ale mam też świadomość, że dzisiaj style muzyczne się mieszają i można czerpać z każdego z nich.

Co jest najtrudniejsze w przygodzie jaką jest śpiewanie?

Trudno wybrać jedną. Gdybym jednak musiała się zdecydować, to powiedziałabym, że cierpliwość, ale nie w samym śpiewaniu, tylko na drodze muzycznej. W śpiewaniu mierzymy się na przykład z tremą, brakiem weny i nie są to łatwe rzeczy, ale nie powiedziałabym, że są bardzo trudne. Dla mnie to są wyzwania, z którym muszę się zmierzyć. Cierpliwość dlatego, że kiedy realizujemy jakiś projekt, musimy poczekać na jego efekty, a nie zawsze wszystko wychodzi, tak jak chcemy.

Co daje Pani największą satysfakcję?

Możliwość przekazywania emocji, dzielenie się nimi z innymi ze sceny. Kiedy śpiewam czuję wdzięczność.

Lubi Pani politykę?

Przyznam szczerze, że nie. Nie interesuje się nią za bardzo, jest mi daleka.

To nie rozmawia Pani z ojcem na tematy polityczne?

Nie. Wolę z tatą rozmawiać o muzyce.

Tata starosta malborski nie ubolewa, że nie może porozmawiać z córką o polityce?

Na pewno nie. Ma wokół siebie wielu ludzi, z którymi może podyskutować. Ze mną na ten moment, bo może to się kiedyś zmieni, nie. Tak jak powiedziałam, mamy wiele innych ciekawych tematów do wspólnych rozmów.

Ale na wybory Pani chodzi?

Oczywiście. I głosuję na tatę. Interesuje się tym co się dzieje wokół nas, jestem zorientowana, ale nie nazwałabym tego, ale nie są to tematy którym poświęcam dużą uwagę.

TAKIEJ **UKRAINY** JUŻ NIE MA!

Już prawie rok minął od napaści - 24.02 2022 - Rosji na sąsiada. Świat w ciągu tych dwunastu miesięcy zmienił się. A najbardziej Ukraina. Prezentujemy fotoreportaż Maji Dybuk, gdańszczanki studiującej kierunek filmowy w Berlinie, która zdążyła przed wojną z przyjaciółmi przemierzyć kraj autostopem.

Seria fotografii wykonanych na Ukrainie podczas autostopowej podróży latem 2021 roku dokumentuje codzienność. Cotygodniowe spotkanie ojca i syna w barze, przeprowadzanie krów przez ulicę, dzieci bawiące się w fontannie, sprzedawców na targu, przyjaciół oglądających rzecz kupioną na targu sta-

roci. Małe rzeczy, które składają się na rzeczywistość, której dzisiaj już tam nie odnajdziemy. A ja byłam nią zachwycona.

200 HRYWIEN NA LODY

Życzliwość i chęć pomocy Ukraińców były niesamowite. Najlepiej opisać to jeden z poniedziałków w drodze. Zaczęło się od stopa ze starszym panem, który z dumą opowiadał o dzieciach, które przeprowadziły się do Ameryki, a na koniec wcisnął nam do ręki 200 hrywien na lody. Niestety, po tym przejeździe nasza dobra autostopowa passa skończyła się i pomimo próbowania w paru miejscach, nikt się nie zatrzymał. Wtedy to stojąca przy drodze sprzedawczyni arbuźów podarowała nam wielkie kawałki soczystego owocu i poleciła, by pójść na przystanek i pojechać marszrutką (ukraińskim autobusem).

PRZEJĘŁO NAS STARSZE MAŁŻEŃSTWO

Tam przyłączył się do nas mężczyzna, który pił kawę w sklepie i również próbował złapać dla nas stopa. W końcu wsiedliśmy do autobusu, a gdy nadszedł czas na przesiadkę, nieznajomy, który usłyszał cel podróży, zaprowadził nas na przystanek, pokazał kolejny autobus i nawet kupił dla nas bilety. Następnie "przejęło" nas starsze małżeństwo, które poinstruowało nas, co powinniśmy zrobić dalej. Na koniec, gdy znowu znaleźliśmy się przy drodze z kciukiem w górze, udzielał nam rad autostopowych lekko podchmielony, ale z dobrymi intencjami mężczyzna.

Czy można prosić o więcej?

Dziękuję Ukraino.

Autorka jest studentką kierunku Screen Based Media na uczelni w Berlinie. Aspiruje do pracy jako operatorka kamery. Zrealizowała w Polsce dwa amatorskie filmy krótkometrażowe, które zostały wyróżnione w konkursach w kraju i za granicą. Oprócz tego, spełnia się jako fotografka życia codziennego - szczególnie tego w podróży. To historie ludzi z różnych zakątków świata kręcą ją najbardziej. Dosłownie, bo jak przyznaje takie filmy chciałaby kręcić.

GDYNIA WINTER SWIMMING CUP. ONI ZIMNEJ WODY SIĘ NIE BOJĄ

W dniach 4-5 lutego teren Portu Jachtowego – Marina w Gdyni stanie się areną zmagania w zimowym pływaniu. To już czwarta odsłona tego wydarzenia sportowego.

Zawody Gdynia Winter Swimming Cup 2023 BCT Series będą mieć szczytny cel. Zmaganiom będzie towarzyszyć charytatywna zbiórka na rzecz Fundacji Ronalda McDonalda, z którą współpracuje m.in.: Piotr Biankowski, były rugbista, a obecnie specjalizujący się w zimowym pływaniu organizator Gdynia Winter Swimming Cup. Ma na koncie m.in. przepłynięcie wpływ Kanału La Manche.

- Teraz nie wyobrażam sobie imprez spor-

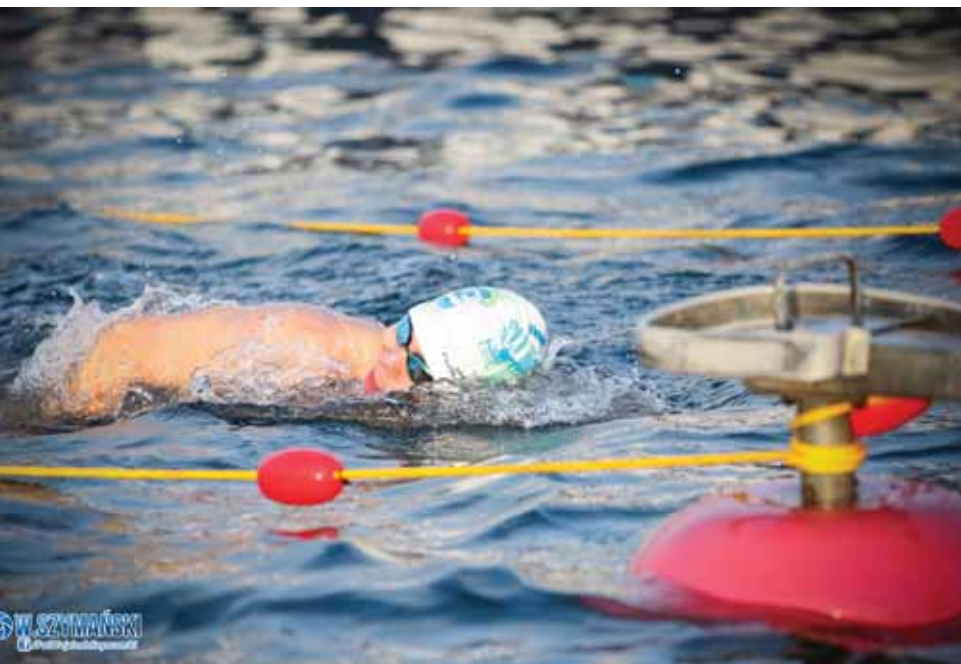
towych bez akcji charytatywnej. Współpracujemy z Fundacją Ronalda McDonalda i promujemy ich programy. Prowadzona jest też fajna akcja. Przygotowujemy 30 czapek limitowanych specjalnie na zawody. Moim zdaniem przy każdym wydarzeniu sportowym inicjatywa charytatywna powinna być jednym z głównych akcentów. Należy pokazywać, że trzeba pomagać oraz wspierać. Wiem, że przy takich zawodach wiele osób zwraca na to uwagę i się udziela. To jest fajne oraz budujące

–mówi Express Biznesowi Piotr Biankowski, organizator zawodów.

O Fundacji Ronalda McDonalda

„Aby rodzina mogła być razem” – to misja powstałej w 2002 roku Fundacji Ronalda McDonalda. Należy do sieci organizacji dobroczynnych Ronald McDonald House Charities, która wspiera medycynę pediatryczną w 65 krajach na świecie.

Starcie tytanów, które będzie miało miejsce podczas zawodów, to wyścig na dystansie kilometra o tytuł BALTIC COLD BEAST

W Polsce w centrum uwagi Fundacji znajduje się profilaktyka zdrowotna dzieci oraz opieka skoncentrowana na rodzinie w czasie ciężkiej choroby jej najmłodszych członków, wiążącej się z ich pobytem w szpitalu. Skala działań Fundacji obejmuje całą Polskę. Organizacji pomagają firmy, osoby prywatne i wolontariusze, którzy chcą wspierać publiczną służbę zdrowia.

Najtrudniejszym programem Fundacji obliczonym na wiele lat działań są Domy Ronald McDonalda – komfortowe, bezpłatne hotele dla rodzin długo leczonych dzieci oraz lokalizowane w szpitalach pediatrycznych Pokoje Rodzinne Ronald McDonalda, gdzie rodziny i opiekunowie hospitalizowanych maluchów mogą korzystać z nowoczesnego zaplecza socjalnego: pokoju

dziennego pobytu, pralni, kuchni, salonów, łazienek. Działania służące poprawie warunków pobytu rodziny z dzieckiem w szpitalu dopełnia projekt „Łóżko dla Rodzica”. Fundacja wyposaża oddziały dziecięce w wygodne, uzupełnione kompletami pościeli łóżka, składane na dzień do funkcji fotela.

Bogaty plan imprezy

W planie zawodów znajduje się m.in.: starcie tytanów, czyli wyścig na dystansie kilometra o tytuł BALTIC COLD BEAST, pływanie w przebraniach - 25m SWIM FOR FUN - pod honorowym patronatem sponsora głównego zawodów - BCT Bałtyckiego Terminalu Kontenerowego Gdynia - który nagrodi najciekawsze stroje, 100m stylem klasycznym im. Jacka Starościaka - upamiętniającym wielkiego propagatora pływania i morsowania, MORŚWINKI, czyli dystans 25m wraz z asekuracją rodzica dla naszych najmłodszych uczestników, sztafety mieszane (min. jedna kobieta w składzie) 4x50m o tytuł Prezydenta Miasta Gdynia.

- Zawsze organizacji zawodów towarzyszy stres. Jest też dużo pracy w przygotowywaniu już na tak wysokim poziomie takie wydarzenie sportowe. Mamy ponad 300 zapisanych zawodników. Kilkoro będzie zagranicznych. Dla mnie to jest wielki sukces. Tym bardziej, że w styczniu odbyły się dwie wielkie imprezy światowe. Wielu zawodników tam startowało, a mimo tego nasze listy startowe są wypełnione. Myśleliśmy, że będzie mniej osób, a cieszymy się, że sportowcy doceniają nasze zawody i tak tłumnie zjawiają się w Gdyni - dodaje Piotr Biankowski.

Zawody rozgrywane będą na 25-metrowym basenie wybudowanym w gdyńskiej Marinie. Zawody zawiązują swoją nietypowość wymagającym warunkom. Podczas startu, uczestnicy mogą używać wyłącznie okularków, czepka oraz standardowych strojów kąpielowych. Pływanie w piankach oraz strojach neoprenowych jest niezadowolone.

Kim jest organizator Gdynia Winter Swimming Cup?

Piotr Biankowski to były rugbista, dziś triathlonista i jeden z najlepszych na świecie pływaków ekstremalnych. Ma na koncie nie tylko przepłynięcie Lodowej Mili (w temperaturze 1,2 °C), brązowy medal MŚ i trzecie miejsce w PŚ w sezonie 2019/20, ale też charytatywne przepłynięcie Kanału La Manche! Jest wyjątkowym człowiekiem, przełamującym bariery zimna, wytrzymałości i szybkości w pływaniu. Organizuje zawody Gdynia Winter Swimming Cup, czyniąc z Gdyni ważne miejsce na mapie lodowych wyczynów. Na zaproszenie pływaka startuje w nich światowa czołówka zawodników, specjalizujących się w zimowym pływaniu ekstremalnym.

Harmonogram zawodów

Piątek, 03.02.2023

- możliwość odbioru pakietów w biurze

zawodów

Sobota, 04.02.2023

- 50m dowolny
- 100m klasyczny im. Jacka Starościaka
- MORŚWINKI, 25m dla najmłodszych przy asekuracji rodzica
- 100m dowolny
- 25m dowolny
- 1km BALTIC COLD BEAST

Niedziela, 05.02.2023

- 250m dowolny
- 50m klasyczny
- 50m motylkowy
- 500m dowolny
- 25m SWIM FOR FUN pod honorowym patronatem sponsora głównego - BCT Gdynia
- sztafety 4x50m

Zawody odbędą się pod honorowym patronatem WOWSA (World Open Water Swimming Association). Uzyskane na zawodach wyniki zaliczać się będą do punktacji Pucharu Polski ICE CUP POLAND.

Od lewej: Sławomir Halbryt – prezydent Rady Regionalnej Izby Gospodarczej Pomorza, Piotr Borawski – wiceprezydent Gdańska, Aleksandra Dulkwicz – prezydent Gdańska, Zbigniew Stencel – prezes Pomorskiej Izby Rzemieśniczej Małych i Średnich Przedsiębiorstw, Tomasz Limon – prezes Pracodawców Pomorza.

NOWOROCZNA **LAMPKA** **SZAMPANA** POWRÓCIŁA

W gdańskim Dworze Artusa zintegrowały się środowiska Pracodawców Pomorza, Regionalnej Izby Gospodarczej Pomorza i Pomorskiej Izby Rzemieśniczej Małych i Średnich Przedsiębiorstw. Tłumnie stawili się goście ze sfer samorządowych, dyplomatycznych i naukowych.

Funkcję głównego gospodarza sprawował Tomasz Limon – prezes Pracodawców Pomorza, który rozpoczął od krótkiej retrospektywy, nawiązując do niespodziewanego wybuchu pandemii koronawirusa i następującej niedługo po niej, napaści rosyjskiej na Ukrainę. Podsumował szeroki zakres wsparcia humanitarnego, wspominając m.in. o zbiórkach darów, wsparciu całych rodzin emigrantów wojennych, transportach logistycznych.

Z noworocznymi życzeniami pośpieszyła prezydent Gdańska Aleksandra Dulkwicz, która podkreśliła satysfakcję z dobrej współpracy z pomorskim biznesem i podziękowała za aktywną współpracę. Natomiast Leszek Bonna, wicemarszałek pomorski, życzył, aby w dobie postępującej inflacji i wzrostów cen energii, wróciły warunki naturalne dla rozwoju gospodarczego. Prezydent Sopotu Jacek Karnowski wystąpił też jako prezes ogólnopolskiego Ruchu Samorządowego TAK! Dla Polski.

Stwierdził, że dzięki solidarności samorządów udało się dwa lata temu wypracować wspólne stanowisko w sprawie Krajowego Planu Odbudowy i wierzy, że wreszcie dojdzie do jego realizacji.

POTRZEBNA POMOC

Z apelem zwróciła się do zgromadzonych Anna Janowicz – prezeska Fundacji Hospicyjnej, inicjatorka budowy w Gdańsku Centrum Opieki Wytchnieniowej przy ul. Koper-

Przemawia prezydent Sopotu Jacek Karnowski, obok prezes Pracodawców Pomorza Tomasz Limon.

nika w Gdańsku. W dniu poprzedzającym uroczystość w Dworze Artusa, na Centrum zawisła wiecha, ale brakuje funduszy na prace wewnątrz trzech budynków. Pani Ja-

nowicz apelowała do obecnych o wsparcie tej inwestycji zarówno przez przekazanie pieniędzy do puszek wolontariuszy obecnych na sali, jak wpłaty na konto. W holu

Dworu Artusa zaprezentowano wystawę fotograficzną przedstawiającą osoby z niepełnosprawnością i ich opiekunów. Wydarzenie miało miejsce 11 stycznia 2023 roku.

SZEROKIE SPOJRZENIE NA ZMIANY

Tomasz Limon, prezes Zarządu Pracodawcy Pomorza

Tegoroczna odsłona Noworocznej Lampki Szampana wymagała szerokiego spojrzenia na zmiany, jakie miały miejsce w ostatnich trzech latach. Pamiętajmy, że poprzednia odsłona spotkania miała miejsce w skrajnie odmiennej rzeczywistości, w świecie sprzed wybuchu pandemii koronawirusa i konfliktu zbrojnego w Ukrainie. Te sytuacje kryzysowe w błyskawicznym tempie zweryfikowały kompetencje i wiarygodność środowiska biznesowego i przedsiębiorców. Powołaliśmy Sztab Kryzysowy Pomorskich Przedsiębiorców, który na wszelkie sposoby uczył przetrwać i pomagał w tych trudnych czasach. Ledwie się otrząsnęliśmy z kryzysowych sytuacji, zaczęła się wojna w Ukrainie. I znów biznes stanął na wysokości zadania. Każdy pomagał jak mógł – finansowo, organizacyjnie – inicjując i przeprowadzając zbiórki darów dla Ukrainy, pomagając uciekinierom z tego kraju, zapewniając im dach nad głową, utrzymanie, naukę języka polskiego, szkołę dla dzieci, miejsca pracy dla dorosłych, logistyczne organizowanie transportów do tego kraju. Wszystko to było możliwe dzięki poczuciu solidarności, naszej przedsiębiorczości i umiejętności wspólnego działania.

POTRZEBA TAKICH SPOTKAŃ

Damian Mucha, prezes Regionalnej Izby Gospodarczej Pomorza

Najważniejszym wspomnieniem z tego wydarzenia są w mojej ocenie niezliczone rozmowy, wspomnienia ale także plany na wspólne przedsięwzięcia i inicjatywy biznesowe. Pomorskie środowisko liczną obecnością podkreśliło wagę i potrzebę wydarzenia, chęć spotkań i tradycyjnych relacji. Nasz wspólny toast mówił o konieczności współpracy, znaczeniu słowa RAZEM i zdolności pomorskich firm do stawiania czoła wyzwaniom, kryzysom, problemom ale także poszukiwaniu rozwiązań celem budowy przewag konkurencyjnych, czy to w zakresie efektywności energetycznej, cyfryzacji czy zdobywaniu nowych rynków dla produktów i usług. Życząc Państwu zdrowia i samych sukcesów – dziękujemy, że byliście i jesteście z nami!

Grupa z oddziału elbląskiego Pracodawców Pomorza. Od lewej: przewodniczący Piotr Zabiński i Grzegorz Brzozowski.

Po prawej Adam Protasiuk, wiceprezes Regionalnej Izby Gospodarczej Pomorza.

PRZEDSIĘBIORCY MARTWIĄ SIĘ O PRZYSZŁOŚĆ

Zbigniew STENCEL, prezes Pomorskiej Izby Rzemieśniczej Małych i Średnich Przedsiębiorstw

W nowy rok przedsiębiorcy weszli z bagażem wyzwań i problemów, jakie nagromadziły się w ostatnich latach. Trwające wciąż skutki pandemii, inflacja powodująca wzrost kosztów funkcjonowania firm, drastyczne podwyżki cen energii elektrycznej, gazu i paliw, zerwane łańcuchy dostaw, i niestety wojna w Ukrainie. Otoczenie gospodarcze i geopolityczne pozostaje niepewne, a przedsiębiorcy martwią się o przyszłość firm, o utrzymanie zatrudnienia. To trudny czas dla wielu zakładów rzemieślniczych, dla rodzinnych firm, szczególnie odczuwają to małe energochłonne przedsiębiorstwa – piekarze, czy cukiernicy, którzy decydują się zawiesić czy zakończyć w tych warunkach działalność. Ale mimo wszystko rozpoczynamy ten rok pełni nadziei, wierząc że nie zabraknie nam energii i pomysłów, nowych inicjatyw, które pozwolą nam przetrwać i dalej rozwijać się. W imieniu Pomorskiej Izby Rzemieśniczej MSP na ten Nowy Rok – życząc wytrwałości, pomyślności i sukcesów, ale ponad wszystko zdrowia i pokoju.

X rocznica obchodów Marszu Śmierci w Gminie Cedry Wielkie

Janusz Goliński, wójt gminy Cedry Wielkie.

Mszą świętą, złożeniem kwiatów oraz prelekcją historyczną uczczono pamięć ofiar Marszu Śmierci ze stycznia 1945 roku.

- Pamięć o ofiarach wojny musi istnieć. Każde następne pokolenie powinno znać historię przodków. Od lat dokładamy wszelkich starań, by nie zginęła pamięć o osobach, które poniosły śmierć w czasie

II wojny światowej. Marsz śmierci sprzed 78 lat to jedno z najbardziej tragicznych wydarzeń Żuław Gdańskich. Tędy – również przez gminę Cedry Wielkie – szli więźniowie obozu KL Stutthof. Wielu z nich nie doczekało końca wędrówki – mówi Janusz Goliński, wójt gminy Cedry Wielkie.

Uroczystość upamiętniająca tragiczne wydarzenia ze stycznia 1945 roku rozpoczęła się od mszy, którą koncelebrował ks. Leszek Laskowski. Po niej przybyłe delegacje złożyły kwiaty pod obeliskiem upamiętniającym Marsz Śmierci. W gościnnych progach Gminnej Biblioteki Publicznej w Cedrach Wielkich chętni mogli wysłuchać prelekcji historycznej przygotowanej przez Muzeum Stutthof.

- Uroczystości upamiętniające uczestników Marszu Śmierci odbywały się w różnych miejscach Pomorza. Również w Katedrze Oliwskiej w Gdańsku koncelebrowana była msza z okazji 78. rocznicy marszu. Mam nadzieję, że pamięć o uczestnikach tamtych wydarzeń będzie wieczna – podsumowuje wójt Goliński.

Remigiusz Kamiński
Zdjęcia materiał prasowy

Starosta Marek Szczepański

Powiat chojnicki z rekordowym budżetem na 2023 rok

Takie nagłówki pojawiły się w lokalnej prasie po sesji budżetowej w Powiecie Chojnickim. Wszystko za sprawą kwoty przeznaczonej przez samorząd w tym roku na inwestycje. To prawie 55 mln zł.

Inwestycje drogowe, budowa sal gimnastycznych, remont budynku starostwa – to tylko niektóre z zadań, jakie ma w planach wykonać Powiat Chojnicki.

– *W każdej z gmin realizowana będzie jak nie inwestycja drogowa to oświatowa* – podkreśla **starosta Marek Szczepański**. – *To będzie bardzo ambitny budżet. Nie pamiętam w mojej prawie 20-letniej pracy w powiecie, aby kiedykolwiek na zadania przeznaczone było więcej niż 50 mln zł.*

POWIAT NIE ZACIĄGNIJE KREDYTU

Ogólne wydatki powiatu w 2023 roku wyniosą 206 mln zł, przy dochodach na poziomie 176 mln zł.

– *Ta dysproporcja czyli 30 mln złotych deficytu zostanie pokryta z nadwyżki*

budżetowej oraz wolnych środków z lat ubiegłych – wyjaśnia starosta.

Dowodzi to faktu, że samorząd nie będzie zaciągał w tym roku żadnego kredytu, ani też sponosał zobowiązań.

Realizowane przedsięwzięcia w każdym zakresie związane będą z zadaniami powiatu. Najwięcej zaplanowanych jest oczywiście zadań drogowych, czyli tych najbardziej kosztownych. Rok 2023 będzie rokiem wielu dokumentacji projektowych na modernizację dróg głównie w mieście Chojnice, ale interwencji finansowych nie zabraknie też w sferze edukacji.

ROZWÓJ SZKOLNICTWA ZAWODOWEGO

– *Od lat inwestujemy w edukację i realizujemy wiele programów między innymi Zdolni z Pomorza czy pro-*

gram który ma na celu rozwój szkolnictwa zawodowego – mówi starosta. – *Subwencja oświatowa stanowi największy udział naszych dochodów, bo w tym roku będzie to 84 mln 898 tys. zł. Martwi jednak fakt, że mimo tak wysokiej kwoty nie zabezpiecza ona wydatków związanych z oświatą* – podsumowuje.

Do najważniejszych tegorocznych zadań w Powiecie Chojnickim oprócz inwestycji drogowych zaliczyć można budowę sali gimnastycznej przy Zespole Szkół nr 2, modernizację budynku starostwa oraz Technikum im. Stefana Bieszka w Chojnicach. Oprócz własnych inwestycji samorząd udzielił też dotacji celowej dla Województwa Pomorskiego na dwa zadania: dokumentację projektową rozbudowy drogi wojewódzkiej 212 oraz budowę zachodniego obojścia drogowego Chojnic.

TEKST: mat. prasowy ZDJĘCIE: mat. prasowy

SZPITAL W SZTUMIE BĘDZIE DZIAŁAŁ!

Radni powiatu przegłosowali uchwałę o zawarciu porozumienia i wyrażeniu zgody na bezprzetargową dzierżawę szpitala w Sztumie. Potencjalny operator, z którym prowadzone są negocjacje, czyli spółką American Heart of Poland, która zapowiada inwestycje na poziomie 100 milionów złotych.

Sesja powiatu sztumskiego odbyła się 25 stycznia 2023 roku. (zdjęcie: Rafał Laskowski)

W 2009 roku, w związku z wysokim zadłużeniem szpitala w Sztumie (14 mln), powiat podjął decyzję, by placówkę wydzierżawić na 15 lat prywatnej spółce Szpitale Poskie.

-Do 2021 roku z wpływów z czynszu powiat zyskał ponad 20 mln netto - mówi Leszek Sarnowski, starosta powiatu sztumskiego. - Dzięki temu, a także kredytowi, udało się spłacić długi szpitala, a pozostałe środki z czynszu zainwestować w rozwój.

Remont dachów, bloku operacyjnego, rehabilitację kardiologiczną to tylko niektóre, największe prace wykonane w szpitalu. Zadbano także o wyposażenie placówki. Spółka Szpitale Polskie, wspólnie z władzami powiatu, samorządu wojewódzkiego oraz rządowymi pozyskała prawie 12 milionów złotych, które przeznaczono między innymi na rozbudowę Szpitalnego Oddziału Ratunkowego (SOR), lądowisko dla helikopterów, centralną sterylizatornię, laryngologię i kardiologię. Zakupiono karetkę, a także liczny sprzęt medyczny.

Dzięki tym działaniom szpital w Sztumie znalazł się w czołówce placówek świadczących specjalistyczne usługi.

UNOWOCZEŚNIONY SZPITAL

- Szpital prowadzony przez prywatnego operatora działa od 13 lat - dodaje Leszek Sarnowski. - Przez ten okres słyszałem, mimo wielu krytycznych uwag, wiele też pochlebnych, że udało się sztumski szpital unowocześnić i przeprowadzić przez wiele trudnych lat reform kolejnych rządowych ekip, a także zarządów szpitala, raz lepszych, raz gorszych, z przewagą tych gorszych, skoro doszło do takiej sytuacji jaką mamy dziś, a w zasadzie od 2021 roku, kiedy spółka prowadząca szpital najpierw ogłosiła upadłość, choć na szczęście skończyło się na postępowaniu układowym. Chcę powiedzieć przy tym jednoznacznie, że nie ma w tym żadnej winy któregokolwiek z zarządów powiatu sztumskiego. W środowisku samorządowym byliśmy chwaleni za te przekształcenia, że udało nam się, niezbyt

majątnemu powiatowi, znaleźć operatora prywatnego, który płaci czynsz i prowadzi szpital.

Dwa lata temu, kiedy pojawiły się poważne problemy operatora szpitala władze powiatu próbowały rozwiązać umowę. Niestety, to nie było łatwe zadanie. Kiedy doszło do postępowania układowego, zamiast planowanej przez spółkę upadłości, niezbędna była decyzja sądu. Ta zapadła 24 listopada 2022 roku. Walka o szpital ruszyła z jeszcze większym impetem. Podpisany został z inicjatywy starosty sztumskiego, list intencyjny między starostą sztumskim, a marszałkiem województwa pomorskiego, by na bazie powiatowego szpitala

- Spółka AHoP zapewnia, że zainwestuje w szpital 100 mln złotych, by stał się znaczącą placówką leczniczą w regionie - twierdzi Leszek Sarnowski. - Zostanie to zawarte w podpisanej umowie, łącznie z harmonogramem inwestycji na najbliższe lata. To konkretny dowód, że szpital czeka kompleksowa modernizacja i to w krótkim czasie. O konkretach, po podpisaniu umowy, poinformujemy wszystkie zainteresowane strony, bo trwa doprecyzowywanie szczegółów, by zarówno pacjenci, jak i pracownicy nie byli zaskakiwani proponowanymi zmianami.

Kiedy pojawiły się informacje, że operatorem szpitala ma być spółka

Na foto od lewej Kazimierz Szewczun wicestarosta sztumski, Lucyna Bednarska skarbnik powiatu, Leszek Sarnowski Starosta sztumski Krystyna Szczepanek naczelnik Wydział geodezji i kartografii starostwa sztumskiego, Adrianna Dobrzyńska sekretarz powiatu sztumskiego. (zdjęcie: Rafał Laskowski)

w Sztumie i marszałkowskiego w Prabutach utworzyć wspólną spółkę samorządową prowadzącą szpital. Opracowano nawet koncepcję takiej placówki. Niestety, zarówno w budżecie marszałkowskim, jak i powiatowym zabrakło środków finansowych. Na pokrycie różnych zobowiązań potrzebna była kwota około 28 mln złotych, nie mówiąc już o zabezpieczeniu dodatkowych środków na niezbędne inwestycje.

- Koszty przewyższyły nasze wspólne plany i pomimo poszukiwania środków w administracji rządowej nie udało się znaleźć wymaganych finansów, nawet na bieżące potrzeby, nie mówiąc już o inwestycjach - wyjaśnia starosta Sarnowski. -. Samorząd wojewódzki nie był w stanie sprostać wymogom finansowym. Nie można dziś, jak to czynią niektórzy odsądzać od czci marszałka, za to że nie zrealizował porozumienia z powiatem, bo po prostu nie było to możliwe, w obliczu wielu wyzwań w innych szpitalach naszego regionu. Wspólnie z marszałkiem prowadzone były rozmowy między innymi z rządową Agencją Rozwoju Przemysłu, ale i tam nie znaleziono środków na restrukturyzację sztumskiego szpitala.

JAK ROZWIĄZAĆ PROBLEM

Historia zatoczyła koło. Władze powiatu ponownie rozpoczęły poszukiwania operatora, który zechciałby prowadzić szpital w Sztumie. Jediną spółką, która złożyła formalną ofertę była American Heart of Poland. Rozpoczęto rozmowy.

American Heart of Poland, słychać było głosy, że firma ta nie radzi sobie ze szpitalem w Drawsku Pomorskim, że dzieje się w nim źle. Starosta sztumski nie pozostał obojętny na te informacje.

- Jestem po rozmowie ze starostą drawskim, który zdecydowanie zaprzecza jakimkolwiek negatywnym doniesieniom. Spółka od niemal roku prowadzi szpital i do tej pory wywiązuje się ze wszystkich zobowiązań. Zatrudniono kilkanaście osób więcej, a inwestycja, która miała zapewnione dofinansowanie ze środków rządowych, została sfinansowana wyłącznie ze środków spółki, chodzi o lądowisko dla SOR-u - wyjaśnia Leszek Sarnowski.

O przyszłość obawiają się pracownicy oddziałów położniczo-ginekologicznego i pediatrii, które wstępnie planowane były do likwidacji. Jak zapewnia spółka, z którą prowadzone są rozmowy, żadne decyzje jeszcze nie zapadły i rozważane są różne scenariusze funkcjonowania szpitala. Najważniejszą kwestią na dziś jest uratowanie całego szpitala i nie dopuszczenie do likwidacji, a tak może się stać, jeśli do 24 maja nie zostanie zrealizowane postępowanie układowe. Radni większością głosów podjęli uchwałę o wydzierżawieniu szpitala na 20 lat prywatnemu operatorowi. Teraz zadaniem zarządu powiatu będzie wynegocjowanie i podpisanie umowy. Jedinym oferentem jest w tej chwili spółka AHoP i to będzie najprawdopodobniej nowy operator sztumskiego szpitala.

Remigiusz Kowalski

Europa lekceważy problem

Handel morski jest ważnym elementem dla funkcjonowania kraju. Utrzymanie zdolności stoczniowych, czyli możliwość budowy, przebudowy i remontu statków, jest z kolei niezbędne dla utrzymania tegoż handlu.

Po to, żeby zabezpieczyć handel morski, potrzebna jest silna flota wojenna. Do jej posiadania potrzebny jest również silny i kompetentny przemysł stoczniowy zdolny wybudować, remontować i stale unowocześniać okręty wojenne.

- Według szacunków Światowej Organizacji Handlu, drogą morską przewożone jest blisko 90% wolumenu i ok. 70% wartości handlu międzynarodowego twierdzi Ireneusz Karaśkiewicz, dyrektor biura

Związku Pracodawców Forum Okrętowe. - Jeżeli spojrzymy na rzeczy, które używamy na co dzień: czy to w postaci skończonego produktu, czy półproduktu, z którego jest montowany w Polsce lub w Europie, czy surowiec, z którego jest wytworzony, również duża część żywności – to wszystko to dociera do nas na jakimś etapie drogą morską. Niestety, produkcja statków służących do transportu towarów została niemal całkowicie przeniesiona na Daleki Wschód: do Chin, Korei Południowej i Japonii. Przypomnę tylko, że udział Europy w produkcji okrętowej – jeżeli chodzi o tonaż brutto – na początku lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku wynosił 45% produkcji światowej, obecnie waha się w okolicach 5%. Jest to efekt tzw. globalizacji, czyli otwarcia rynków, dominacji czynnika zysku ekonomicznego nad innymi czynnikami, np. bezpieczeń-

stwem. Ale ja bym tu użył dosadniejszych słów: jest to efekt krótkowzroczności i zwykłej chciwości wielkich korporacji, które przeniosły całe sektory produkcji i know-how do Chin, bo tam było taniej.

USA PRZEJRZAŁO NA OCZY

Krótkoterminowo - rzeczywiście taniej, ale poprzez transfer know-how, Stany Zjednoczone i Europa zbudowały sobie konkurencję, z którą teraz w wielu obszarach przegrywają. Obecnie to się zmienia w Stanach Zjednoczonych – tam toczy się już szeroka dyskusja nad odbudową zdolności stoczniowych. Natomiast Komisja Europejska ciągle jeszcze jest w letargu i tego nie dostrzega, albo bagatelizuje, pomimo wielu alarmistycznych głosów ze strony środowiska okrętowego. Komisja Europejska - zdaniem europejskiego środowiska okrętowego - nie robi nic, przez co szkodzi branży wystawionej na nieuczciwą dotowaną konkurencję chińską. Dlatego kraje członkowskie UE zaczynają brać sprawy w swoje ręce – podkreślił Karaśkiewicz

Dyrektor Karaśkiewicz, w audycji Iwony Wysockiej z Radia Gdańsk, zwrócił uwagę na jeden ważny aspekt, szczególnie w czasie trwania wojny w Ukrainie.

FLOTA WOJENNA ZABEZPIECZA HANDEL

- Posiadanie floty wojennej, która zabezpieczy morskie szlaki handlowe i zapewni przewagę nad ewentualnym agresorem, jest krytycznie ważne. Ale po to, żeby posiadać flotę, potrzebne są kompetentne stocznie, które ją wybudują i zapewnią serwisowanie oraz bieżące remonty i stałe unowocześnianie. Dotyczy to także Polski, która również podjęła duży wysiłek unowocześnienia floty, zlecając budowę nowych jednostek wojennych w polskich stoczniach. To bardzo dobrze, dlatego, że wiąże się to ze zdobywaniem nowych kompetencji, które w tym niepewnym, wojennym czasie będą bardzo potrzebne krajowi.

LUXURIA

ESTATE

ZAINWESTUJ W APARTAMENTY GRUZJA/BATUMI

Pomogę przejść wszystkie formalności dotyczące zakupu nowoczesnego apartamentu inwestycji klasy premium w pobliżu zabytkowej części Batumi. Dwudziestotrzytętrowy aparthotel Portline by Gumbati zaprojektowany został tak, aby ze wszystkich apartamentów zapewnić widok na Morze Czarne lub góry.

Bezpieczny i pewny deweloper

Inwestycje w najatrakcyjniejszych aglomeracjach w Gruzji

Ponad 500 000 mkw. wybudowanej powierzchni

Ponad 20 lat doświadczenia

Wysoki standard i nowoczesna architektura

Własne zespoły projektowe

j.symeryak@luxuria.com.pl
+48 796 100 155